

konkret blev spurgt af hr. Søren Kolstrup, håber vi jo at kunne blive enige om en løsning med hensyn til social- og sundhedsuddannelserne, således at denne løsning kan træde i kraft samtidig med lovpakken i øvrigt.

Med hensyn til spørgsmålet om informationsteknologi er det jo klart, også fra tidligere drøftelser i kredsen af uddannelsesordførere, at informationsteknologien kommer til at spille en stadig større rolle i vores uddannelser. Jeg tror, det kommer til at gælde på alle niveauer, og derfor er den også som en naturlig ting indskrevet i den forberedende voksenuddannelse som et af de midler, man kan bruge dér, hvor det er rimeligt, men det er ikke stillet op som et mål i sig selv, fordi det for nogle vil være en dobbelt barriere.

I det støttesystem, vi forestiller os, er der også en klar afspejling af prioriteringen af dem, som har fået mindst uddannelse. Har man ingen uddannelse, bør uddannelsesmulighederne stilles gratis til rådighed, og der bør også være støttemuligheder både på heltid og på deltid.

Gælder det dem, som har en uddannelse i forvejen, er det naturligvis afgørende, at der er et udbud, at der er relevante muligheder for efter- og videreuddannelse, men til gengæld er det også rimeligt nok, at de selv eller deres arbejdsgiver yder en deltagerbetaling, ligesom det må være sådan, at er man i beskæftigelse, jamen så har man også mulighed for at tilrettelægge uddannelse på deltid og i weekenderne, f.eks. også efter aftale med arbejdsgiveren.

Når det også er væsentligt at give støttemuligheder på det niveau til dem, som har en lang eller en mellemlang videregående uddannelse, er det, fordi der vil være perioder, hvor det er nødvendigt at kunne hellige sig f.eks. speciale-skrivning eller andre ting og det derfor vil være afgørende, at man i en kortere, sammenhængende periode kan få en orlov til at gøre den voksenuddannelse, som man er begyndt på, færdig.

Generelt betragtet vil jeg sige, at jeg havde håbet, der havde været en større tilslutning, for jeg synes, det er afgørende, specielt i forhold til den forberedende voksenundervisning, at Folketinget giver et håndslag til de mange mennesker, som har det som et konkret problem og som en konkret udfordring at øge deres kundskaber inden for de helt basale færdigheder, og jeg synes, det er væsentligt, at i et samfund som vores, hvor det rent faktisk er et tabu at nærme sig en erkendelse af, at man har brug for læse-

kurser, havde det været et flot tilsagn fra Folketingets side, at man samlet forestod den del af lovgivningen, uanset at der er andre dele af den, som man ikke finder tiltrækkende.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 256: Forslag til lov om bestyrelse for Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering og om Efteruddannelsesudvalg.

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 30/3 2000).

Sammen med denne sag foretoges:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 257: Forslag til lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse.

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 30/3 2000).

10) Første behandling af lovforslag nr. L 258: Forslag til lov om arbejdsmarkedsuddannelser.

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 30/3 2000).

11) Første behandling af lovforslag nr. L 259: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmarkedsuddannelsescentre. (Sammenlægning af AMU-centre m.m.).

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 30/3 2000).

12) Første behandling af lovforslag nr. L 260: Forslag til lov om børnepasningsorlov.

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 30/3 2000).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Poul Erik Dyrlund (S):

De fem lovforslag, vi nu skal behandle, er jo, om jeg så må sige, anden del af den pakke lovforslag, der indeholder den samlede VU-reform. VU-reformen er jo en helhed forankret i to ministerier.

I Socialdemokratiet er vi overordentlig tilfredse med, at det er lykkedes at skabe denne helhed på tværs. Den samlede lovpakke kan umiddelbart være vanskelig at overskue, idet der er tale om mange forslag, men dykker man ned i stoffet, vil man konstatere, at der faktisk også er tale om en forenkling, hvilket er fremgået af den debat, der tidligere har været her i dag. Godtgørelsessystemerne bliver forenklet i forhold til den enkeltes uddannelse. Man følger princippet én uddannelse, én godtgørelse.

Jeg konstaterer med tilfredshed, at der lægges op til, at AMU fortsat er tiltænkt en meget central placering i den voksen- og efteruddannelsespolitiske indsats, og at AMU fortsat forbliver et af de væsentligste arbejdsmarkedspolitiske redskaber. Kendetegnet er omstilling, parathed, evnen til at honorere de behov for nye uddannelser eller efteruddannelse, der i takt med udviklingen på arbejdsmarkedet måtte være behov for.

Arbejdsmarkedsuddannelserne har hidtil været været finansieret via de årlige finanslove. Pengestrømmen til AMU-systemet har i konsekvens heraf varieret år for år. Set tilbage over en længere årrække har det ikke altid været lige let for skolerne at håndtere. Det er vel ikke helt uberettiget, når skiftende politikere er blevet beskyldt for at føre noget i retning af en stop and go-politik på området.

Derfor er det med stor tilfredshed, at vi i den socialdemokratiske gruppe nu konstaterer, at der er foreslået et helt nyt finansieringssystem af arbejdsmarkedsuddannelserne. Ved etablering af Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering, i daglig tale kaldet AUF, lægges der op til en helt anden finansieringsstruktur.

Via deres placering i AUF-bestyrelsen får arbejdsmarkedets parter en direkte indflydelse på pengeforbruget. Det lægger vi meget vægt på i den socialdemokratiske gruppe. Der lægges op til, at parterne på arbejdsmarkedet får en direkte indflydelse på, hvilke kurser der skal finan-

sieres helt eller delvis af AUF'en, og som noget meget væsentligt er det parterne selv, der beslutter, hvilke kurser der helt skal finansieres af arbejdsgiverne. På baggrund af de lovændringer, som Folketinget vedtog inden jul, er parterne allerede i fuldt sving med at løse den opgave.

Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering vil fremover få tilført et fast årligt beløb fra staten. Som jeg har forstået det, vil beløbet ikke ændre sig i de kommende år. Ifølge de foreløbige oplysninger vil beløbet i år 2000 udgøre knapt 3 mia. kr. I Socialdemokratiet betragter vi ikke de 3 mia. kr. som et aktivitetsloft. Vi er af den opfattelse, at der er behov for en større voksenerhvervsuddannelses- og efteruddannelsesaktivitet end den, vi ser i dag. De lovforslag, vi behandler her i dag, er et udtryk herfor. Med den samlede lovpakke skabes der nye muligheder og tilbud.

Det er klart, at et udvidet aktivitetsniveau vil kræve flere økonomiske ressourcer. Derfor ser vi med tilfredshed lovgivningen indrettet på en sådan måde, at det vil blive muligt at opkræve bidrag til uddannelsesfinansiering hos arbejdsgiverne. Vi er tilfredse med, at en sådan opkrævning sker efter indstilling fra AOF-bestyrelsen, blot vil vi gerne her påpege, at det ikke er afgørende for os, at der skal foreligge en enig indstilling om opkrævning af ekstra bidrag.

Det er en fantastisk god konstruktion, at staten giver et fast beløb. Parterne styrer forbruget inden for nogle afstukne rammer, og parterne indstiller, når der skal kræves flere penge ind.

Om de enkelte lovforslag i denne pakke vil jeg tilføje:

Lovforslag nr. L 260 om børnepasningsorlov er jo et produkt af, at uddannelsesorloven forsvinder og dermed de muligheder, der lå i uddannelsesorloven. De muligheder bliver sikret ad anden vej, og samtidig sikrer vi, at børnepasningsorloven står uantastet.

Meningen med lovforslag nr. L 259 kan vi tilslutte os. I en række af de eksisterende uddannelseslove står der som noget ganske naturligt, at skolerne samarbejder. Vi kan konstatere, at skolerne udeomkring i landet samarbejder i større og større omfang, hvilket er glædeligt. Dette samarbejde har ad frivillighedens vej medført, at man går så vidt med samarbejdet, at man forskellige steder i landet taler om egentlige fusioner. Med det lovforslag her ønsker arbejdsministeren at få mulighed for økonomisk at understøtte sådanne aktiviteter, og det kan vi

i Socialdemokratiet tilslutte os, blot det foregår ad frivillighedens vej.

Selve AMU-lovforslaget er der ikke så meget at sige til, idet der er tale om en række konsekvensændringer. Det er dog værd at fremhæve, at der lægges op til en forbedret praksis for godkendelse af udbydere, således at der sikres en så høj kvalitet som muligt. Også i dette forslag sikres det, at indsatsen for de uddannelses-svage forbedres, idet der lægges op til en forbedret individuel kompetenceafklaring. Af mange årsager er vi i den socialdemokratiske gruppe tilfredse med denne forbedring. Endelig finder vi, at det med de opgaver, efteruddannelsesudvalgene fremover skal arbejde med, er ganske klogt at reducere antallet af udvalg fra ca. 50 til 15.

Forslag til lov om godtgørelse, nr. L 257, har vi ingen bemærkninger til, idet vi kan konstatere, at mulighederne for at få godtgørelse stort set er lige så mangfoldige som hidtil, i hvert fald for så vidt angår de kortest uddannede, dårligst uddannede.

Nu er det jo sådan, at de her lovforslag er sendt ud til høring. I Socialdemokratiet vil vi nøje studere de høringssvar, der måtte komme. Så vidt jeg har forstået, er det således, at Uddannelsesrådet har sidste frist for afgivelse af høringssvar i dag.

Vi er også parate til at tage en drøftelse med regeringen og forligskredsen, hvis høringssvarene afslører uhensigtsmæssigheder. Jeg vil gerne slå fast, at de grundlæggende konstruktioner, som er indeholdt i denne lovpakke, er vi ikke indstillede på at ændre ved. Alt i alt må vi sige og konstatere, at det er godt arbejde, der her lægges frem i Folketinget, og derfor kan vi naturligvis støtte forslagene.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er en kort bemærkning fra hr. Jens Vibjerg og fra hr. Knud Erik Kirkegaard og fra hr. Mogens Andreassen.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Vi hørte fra den tidligere socialdemokratiske ordfører, hr. Carsten Hansen, under den lovpakke, der blev forhandlet før denne pakke her, at han citerede, at man skal lære, så længe man lever, og at man skal have tæsk, så længe man lærer.

Nu er det gået op for mig, hvorfor det har været så afgørende for Socialdemokraterne, at

der nu skal indføres en ekstra bruttoskat. Det er jo simpelt hen den socialdemokratiske opdragelse, der nu overføres til kollektiv tæsk til virksomhederne.

Jeg vil godt spørge den socialdemokratiske ordfører her: Har Socialdemokratiet gjort sig nogen overvejelser om, hvor store beløb man skal inddrive?

Ordføreren sagde jo også, at det ikke krævede en enig indstilling. Det vil sige, at bare den ene part eller måske en del af den ene part kommer med en indstilling til et stort løft, ja, så skriver man regningen ud.

Så var jeg også lige ved at tro, at der var en udstrakt hånd til ikkeforligsparterne til en drøftelse, men jeg kunne forstå på den socialdemokratiske ordfører, at man i Socialdemokratiet vil lytte til regeringen, og det er da betryggende for arbejdsministeren, og så vil man lytte til de andre parter, men der var ingen invitation til den øvrige del af Folketinget.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Hr. Poul Erik Dyrlund har stået for den indtil dette øjeblik mest centrale bemærkning i dagens debat om voksen- og efteruddannelse, nemlig spørgsmålet om, at der, hvis der skal opkræves flere penge hos arbejdsgiverne, så skal komme en indstilling fra bestyrelsen for Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering, men, sagde hr. Poul Erik Dyrlund, for Socialdemokratiet var det ikke afgørende, at der var tale om en enig indstilling.

Jeg vil godt spørge hr. Poul Erik Dyrlund, om hr. Poul Erik Dyrlund ikke finder, at det er optimalt, hvis der er tale om en enig indstilling, og at man dog i det mindste må forlange af en sådan indstilling, at den part, der skal betale musikken, i det mindste er enig i det, hvis der skal opkræves nye bidrag hos arbejdsgiverne.

(Kort bemærkning).

Mogens Andreassen (DF):

Hr. Poul Erik Dyrlund sagde i sin ordførertale, at bestyrelsen for AUF fastsætter virksomhedernes bidrag til forskellige uddannelsesområder.

Jeg vil gerne spørge hr. Poul Erik Dyrlund, om der ikke allerede nu kan løftes en flig for, hvor store omkostninger der pålægges virksomhederne. Det ville egentlig være rart at få det at vide. Regeringen må jo vide, hvor mange

penge der mangler for at finansiere denne uddannelsesreform.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg er nødt til at sige til hr. Jens Vibjerg, at i Venstre har man altså ikke eneret eller monopol på at definere, hvad bruttoskat er. Når hr. Jens Vibjerg bruger ordet bruttoskat, så vil jeg godt sige til hr. Jens Vibjerg: Forkert! Nej, hvis ordet solidaritet var blevet brugt, så kunne vi blive enige, men det er et fremmedord i Venstre.

Til spørgsmålet om, hvor store beløb der skal opkræves, vil jeg sige: Jamen det er op til parterne. Det er op til parterne, hvor meget de forbruger ud over det, staten bidrager med. Det er det, det hele tiden handler om.

Det er egentlig også et svar til hr. Mogens Andreasen, at omkostningerne bestemmer man selv i den her butik. Der gives et bidrag på måske knap 3 mia. kr., og hvad der bruges derudover, skal opkræves.

Hvad der så ligger af besparelser i det, er så spørgsmålet om den besparelse, der egentlig ligger i konstruktionen, i og med at man går ind og trækker 35.000 kursusuger ud, som parterne har gjort, svarende til, et slag på tasken, 150-170 mio. kr., alt efter hvad det er for kurser. Jeg har ikke helt styr på, hvad det er for typer af kurser. De er jo ikke lige dyre alle sammen.

Så til hr. Knud Erik Kirkegaard omkring en enig indstilling: Ja, jeg kunne da godt forstå, at hr. Knud Erik Kirkegaard opfattede det som en provokation, men sandheden er jo, at jeg er enig med hr. Knud Erik Kirkegaard i, at selvfølgelig ville det optimale være, at der ligger en enig indstilling, en enig bestyrelse. Det er altid det, der vil være bedst og mest befordrende. Det tror jeg ikke vi kan være uenige om. Men som jeg gør opmærksom på, er det ikke afgørende for Socialdemokratiet, at det skal være tilfældet, og vi vil ikke gå ud og stille krav om, at det altid skal være en enig bestyrelse. Det var egentlig det, jeg sagde med mine bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg vil godt spørge hr. Dyrlund: Er solidaritet lig med, at én part kan udskrive en regning til en anden part?

Og så vil jeg godt have, at den socialdemokratiske ordfører fortæller lidt mere præcist om, hvor store beløb det er, man vil ud og hente. Jeg vil gerne have nogle tal på, for det må man

have gjort sig nogle overvejelser om. Og hr. Dyrlund sagde jo her fra Folketingets talerstol, at vi skulle have en større aktivitet på området. Vi ved også, at der er en mindre pose penge fra finansministeren til området. Vi ved også, at der er sat stop for løn- og prisudviklingen, og at pengene dér skal komme fra staten.

Så der er altså en række pinde, der skal finansieres, og dér må man have gjort sig nogle overvejelser om, hvad det bliver i kroner og øre.

(Kort bemærkning).

Mogens Andreasen (DF):

Jeg vil da godt endnu en gang spørge hr. Poul Erik Dyrlund, om ikke regeringen har overvejet: Hvis man udfører denne her lov i dens fulde konsekvens, hvilke beregninger har regeringen så gjort sig af de omkostninger, der så skal dække hele lovkomplekset?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg er ikke helt klar over, om det var tilsigtet, at hr. Poul Erik Dyrlund kom til at slippe den lede kat ud af sækken, så det nu i fuld åbenhed, i fuld offentlighed, fremstår, hvad det her drejer sig om: en uddannelsesskat fra danske virksomheder. Arbejdsgiverne kan pibe, og de kan synge, de kan gøre, hvad de vil, der kommer en regning til arbejdsgiverne, og det er det, som hr. Poul Erik Dyrlund er så lykkelig for.

Jeg håber, at CD's ordfører med meget stor omhu har lyttet til, hvad det er, hr. Poul Erik Dyrlund har sagt, og dermed gør sig klart, hvad det er, man her har vovet sig ind i.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg vil bare spørge sådan lidt mere fredeligt, selv om jeg fuldstændig bakker de andre spørgsmål op: Hvorfor det her antal uddannelser på de 15, og hvilke rammer har arbejdsgivere/arbejdstagerer til at oprette efteruddannelsesudvalg inden for større faglige brancher? Hvorfor lige nøjagtig 15? Hvor meget mulighed er der for brancherne dér?

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Til hr. Ole M. Nielsen, der spørger om, hvorfor det lige er 15, vil jeg sige, at egentlig kunne det have været 16, det kunne også være 12. Jeg tror

nok, at det i lovforslaget er formuleret således, at der står maks. 15, hvis jeg husker rigtigt. Og det er jo egentlig et udtryk for et kompromis i de drøftelser, der har været mellem parterne og regeringen i det her. Så meget mere kan jeg ikke bidrage med i den sammenhæng, men det er klart, at i det øjeblik man går ind og siger, at man får nogle andre opgaver eller man får nye opgaver, nye og flere opgaver i efteruddannelsesudvalgene med en direkte korrespondance til AUF-bestyrelsen og Uddannelsesrådet, kan der være meget fornuft i, at man siger, at man får inputtene fra et begrænset antal, hvad skal vi sige, indgange, frem for den store, brede vifte af efteruddannelsesudvalg, hvor der er mange af udvalgene, der ligner hinanden til forveksling og branchemæssigt er meget tæt beslægtede.

Så til hr. Knud Erik Kirkegaard: Nej, det var ikke noget uheld, og der er ikke sluppet noget som helst ud af sækken. Det socialdemokratiske budskab er ganske klart – og det var det også til jul, da vi diskuterede denne her sag – at vi ønsker og gerne ser, at arbejdsgiverne er mere medfinansierende. Det kan overhovedet ikke være fremmed for hverken hr. Knud Erik Kirkegaard eller nogen partier her i Folketingsalen. Det har vi aldrig lagt skjul på. Derfor har vi også sat den øvelse i gang, der går ud på at trække 35.000 kursusuger ud til finansiering.

Så til hr. Mogens Andreasen, der spørger med hvilket beløb: Det samlede beløb, som staten skyder ind i det her projekt, er, som jeg har sagt tidligere, ca. 2,9 mia. kr., som beløbet ser ud på nuværende tidspunkt. Hvis parterne bruger flere penge, skal de selv ud og kræve dem op. Og det er så igen også et svar til hr. Jens Vibjerg. Det er nemt at lave hovedregning på. Hvis man bruger 200 mio. kr. mere, så kan man dividere antal hoveder på arbejdsmarkedet op i de 200 mio. kr., så har man det tal, der skal betales. Så enkelt er det. Og så vidt jeg kan erindre mig, svarer 200 mio. kr., hvis man skal have dækket det, ungefær til 100 kr. pr. hoved, der er omfattet af det her. Sådan er regnestykket.

Det er sådan lidt frit fra hovedet, og det er måske ikke helt præcist, men princippet, som er det, det handler om, er jo, at ønsker man at bruge flere penge end dem, staten bidrager med, ja, så må man have pungen op af lommen. Sådan er det også hjemme i husholdningen.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Nu var det ikke et regneeksempel, jeg efterlyste, og derfor vil jeg spørge hr. Poul Erik Dyrlund: Kan jeg betragte de 200 mio. kr. som en garanti for, at det er den maksimale regning, man vil udskrive til erhvervslivet?

Det har jeg mine tvivl om, fordi der er alle de her pinde, der skal dækkes. Og hvis ikke jeg kan tage de 200 mio. kr. for at være det maksimum, der skal udskrives, så vil jeg gerne have tal på, præcis hvilke overvejelser man har gjort sig i Socialdemokratiet om, hvad beløbets størrelse skal være. For ellers må jeg jo tage det som udtryk for, at enten vil man ikke være bekendt fra Folketingets talerstol her at fortælle erhvervslivet, hvilken milliardregning der ligger forude, eller også har Socialdemokratiet overhovedet ikke gjort sig nogen overvejelser.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg er ked af at skulle afsløre det, men det spørgsmål, der blev stillet her, afslører jo, at hr. Jens Vibjerg – og jeg vil næsten sige forhåbentlig ikke hele Venstres folketingsgruppe – ikke har fattet en pind af, hvad det her handler om.

Hvordan i alverden skulle jeg kunne stå og give garantier for, hvor mange penge man ønsker at bruge blandt arbejdsmarkedets parter ud over dem, som regeringen putter ind i projektet. Jeg kan da ikke stå her og give en garanti for, at det kun kan blive 200 mio. kr. eller 100 mio. kr. eller for den sags skyld en milliard mere. Det afhænger da fuldstændig af den beslutningsproces, der nu kommer til at foregå i fremtiden i den bestyrelse, der siger: Hvor mange aktiviteter skal vi lave? Hvis vi laver flere end dem, vi får penge til, så skal vi selv betale.

Det er der da ikke nogen mennesker her der kan give nogen som helst garanti for. Jeg tror såmænd ikke engang, at hr. Jens Vibjerg er i stand til det.

Jens Vibjerg (V):

Vi står her med den række af lovforslag, der, hvis regeringen får sin vilje, skal gøre finanslovaftalen om voksen- og efteruddannelse mellem regeringen, SF og CD til virkelighed.

Hvis man læser forsiden af aftalen, vil man se, at indholdet kaldes en voksen- og efteruddannelsesreform. Hvis man derefter vender bladet og går i gang med at læse selve indhol-

det, ja, så må man erkende, at ordet reform nok er et lidt for stærkt ord at benytte til beskrivelse af aftalens ingredienser.

Sagen er nemlig den, at regeringen og forligspartierne har undladt at gøre noget ved voksen- og efteruddannelsessystemets grundlæggende problemer.

Det er jo en kendt sag, at voksen- og efteruddannelse i det her land rent administrativt fortrinsvis er delt op mellem to ministerier, Arbejdsministeriet og Undervisningsministeriet. Det har medført, at vi også har to parallelle VEU-systemer, der hver har deres særlige form for logik.

Dette system er rodet, uigennemskueligt og præget af spild på grund af overlapninger og manglende koordination. At regeringen ikke magter og ikke havde vilje til at slå disse to systemer sammen, på trods af at der ville have været et flertal for det, er dybt foruroligende.

Enhver ved, at rivalisering og magtkampe mellem de pågældende ministerier har været en af grundene til, at voksen- og efteruddannelsessystemet er blevet gjort mere og mere uigennemsigtigt.

Vægtningen i lovforslaget vidner også om, at det er interesser, der bestemmer regeringens politik, og ikke nødvendigvis målsætningen om det bedst mulige system.

Den meget stærke vægtning af indsatsen for de kortuddannede viser tydeligt, hvem der i fagbevægelsen har haft mest indflydelse på dette lovforslag, og jeg kan ikke forestille mig, at alle er lige tilfredse. Det er selvfølgelig blot et gæt, eftersom vi endnu ikke har fået lov at se høringssvarene.

I Venstre går vi stærkt ind for ideen om, at kortuddannede får bedre muligheder for at dygtiggøre sig, og vi har faktisk selv aktivt arbejdet for forsøg med basale læse- og skrivefærdigheder finansieret af satspuljemidlerne. I Venstre er vi også enige i, at efter- og videreuddannelse er fantastisk vigtig, og vi viste også i finanslovforhandlingerne, at det ikke var her, vi var uenige med regeringen.

Det er imidlertid et problem, hvis fokuseringen på kortuddannede fjerner opmærksomheden fra de øvrige grupper på arbejdsmarkedet, fordi trækkeffekten, som bl.a. USA benytter sig af i stor stil, så udebliver. Den opadgående mobilitet skaber også arbejdspladser, men det har regeringen valgt at se bort fra.

Man kan spørge sig selv, hvad uddannelse, herunder voksen- og efteruddannelse, egentlig

drejer sig om. Basalt set drejer det sig om, at man ved at uddanne sig investerer nogle ressourcer i at stå sig bedre på arbejdsmarkedet i fremtiden, end man ellers ville have gjort – økonomisk i form af en højere løn, men i mange tilfælde får man også et mere interessant arbejde. Tilsvarende vil en virksomhed også påskønne, at medarbejderne efter- og videreuddanner sig, hvis den til gengæld for et midlertidigt produktionstab vil opnå et højere afkast på længere sigt. Disse mekanismer er som udgangspunkt gode og sunde og er under alle omstændigheder et grundvilkår.

Problemet er bare, at det nuværende system ikke – og desværre heller ikke det kommende, såfremt disse lovforslag bliver vedtaget – formår at give lønmodtagere og arbejdsgivere de tilbud, som kan tilfredsstille behovet for uddannelsesmuligheder i form af reel kompetenceøgning. Der er alt for mange skuffede forventninger: kurser, der bliver aflyst, osv.

Ud over de mere generelle kritikpunkter med hensyn til indholdet vil jeg godt sige, at jeg finder det stærkt bekymrende, at regeringen ikke giver sagen den tid, den fortjener. Der er ikke bare tale om venstrefløjsarbejde, nej, der er også tale om venstrehåndsarbejde.

Vi har fået disse lovforslag den 30. marts 2000, den sidste mulige dag, hvis loven skal vedtages før sommerferien. Ud over dette er høringsfristen fastsat til en urimelig kort tid, nemlig fra den 3. april til den 14. april 2000, altså i dag 11 dage – eller 9 arbejdsdage, om man vil. Det er simpelt hen for lidt, og man kan ikke bebrejde almindelige borgere, hvis de mener, at det grænser til det useriøse. Værre bliver det, når man tager i betragtning, at regeringen oven i købet forsøger at sælge hele movevitten som en større reform. Et sådant japperi er ikke en anstændig behandling af det erhvervsliv og de brugere, der skal leve med komplekset.

Om finansieringen af den fremtidige voksen- og efteruddannelsesindsats vil jeg sige, at der ikke er de store overraskelser. Lovforslaget følger lydigt regeringens ambition om at udsætte erhvervslivet for nye særskatte.

Statens bidrag til finansieringen af VEU-indsatsen reduceres til ca. 2,8 mia. kr. Overskydende udgifter skal så finansieres via et kollektivt opkrævet bidrag hos arbejdsgiverne. Det står herefter helt klart, at der er tale om en ny variant af bruttoskatten – med den forskel, at regeringen, så vidt man kan læse i lovtæksten,

ikke kommer med løfter om, at den vil aftage i fremtiden.

Et sådant bidrag vil virke og vil blive gennemført præcis som enhver anden direkte skat. Den bliver vedtaget i Folketinget. Den kommer til at stå på finansloven. Den rammer kollektivt og er altså uafhængig af forbruget af – i dette tilfælde – uddannelser. Kort sagt vil der være tale om et øget omkostningsniveau for danske virksomheder til skade for konkurrenceevnen.

At der lægges op til indførelse af en ny skat-teskrue, kan der heller ikke være megen tvivl om. Lovforslaget fastslår nemlig, at statens bidrag ikke reguleres i forhold til løn- og prisstigningerne, og så er det jo klart, at det er hensigten, at erhvervslivets bidrag over tid skal udgøre en stadig større del af de samlede udgifter, medmindre man altså tror på, at udgifterne til voksen- og efteruddannelse skal skæres ned i årene fremover, og det er jo ikke ligefrem det, regeringen og forligspartierne ser ud til at sigte efter.

Endvidere er der jo også mulighed for, at andre områder i finansieringsmæssig henseende kan lægges ind under AUF.

Hvis denne fremgangsmåde ikke kan overraske, har den retorik, som det hele er pakket ind i, til gengæld nået nye højder i kunstnerisk udførelse. I lovforslagets bemærkninger står der skrevet følgende: »I forhold til erhvervslivet forventes umiddelbart ingen administrative og økonomiske konsekvenser. I det omfang bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Uddannelses-Finansiering vælger at indstille, at der skal opkræves et arbejdsgiverbidrag, vil dette indebære øgede udgifter for erhvervslivet«.

Ja, det taler vist for sig selv. Lovforslaget medfører sikkert ikke de store udgifter, hvis arbejdsgiverbidraget ikke bliver sat i værk, men hvis man ser på statens bidrag og forventningerne til systemet, så bliver situationen nok noget hypotetisk.

Lovforslaget indebærer også, at der indføres øget mulighed for brugerbetaling i forbindelse med forbrug af kurser. Det kan der på mange måder være noget fornuftigt i, da der så i det mindste er en sammenhæng mellem forbrug og betaling. På den anden side kan øget brugerbetaling i sammenhæng med, at virksomhederne over en bank pålægges en skat, få uheldige konsekvenser.

Et flertal i Folketinget indfører AUF-bidraget, som en virksomhed vil opfatte som en skat. Samtidig indføres højere gebyrer og mindre

godtgørelse på de mere virksomhedsspecialiserede kurser, hvor det statslige tilskud aftrappes. Effekten kan herefter meget nemt blive, at nogle virksomheder vil reducere forbruget af kurser på grund af prisstigninger, samtidig med at deres uddannelsesbudgetter beskattes via AUF-bidraget, som ikke vil falde, såfremt ressourcerne i stedet går til de gratis dele af systemet.

Her er der i særdeleshed grund til bekymring på de små virksomheders vegne. Især virksomheder med meget få ansatte vil blive ramt uforholdsmæssigt hårdt af en ny VEU-skat, fordi de under alle omstændigheder vil være mindre tilbøjelige til at benytte efteruddannelse af den simple grund, at de få medarbejdere, de har, ikke kan undværes i den daglige produktion.

Der er ikke meget fornuft i at øge omkostningerne for de virksomheder, som vi samtidig ønsker skal udgøre en stor del af vækstgrundlaget for dansk økonomi i fremtiden.

Jeg kan se, at min tid er udløbet, og derfor vil jeg vende tilbage i anden omgang med yderligere bemærkninger. Det kræver disse lovforslag.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg bemærkede, at hr. Jens Vibjerg, Venstres ordfører, trak trækeffekten ud af stalden og talte om, at det var den, der skulle redde dansk erhvervsliv.

Men jeg vil godt spørge: Hvad er det egentlig, Venstre vil? For Venstre ude i amterne vil jo frygtelig gerne være med til at prioritere de kortuddannede, og Venstre i kommunerne har også givet udtryk for, at det er en god ordning, vi her har. Og mener Venstre virkelig, at trækeffekten kan bringe alle de kortuddannede videre? Hvor langt er det nu, vi er nået med 1,5 millioner danskere, der ikke engang kan opfylde de basale krav med hensyn til læse- og regnefærdigheder? Mener hr. Jens Vibjerg, at trækeffekten for de bedst uddannede kan løse problemet for de kortuddannede?

Så vil jeg godt have lov til at tage fat på det med de øgede omkostninger. Jeg vil spørge hr. Jens Vibjerg: Hvem er det, der har glæde af, at medarbejderne uddanner sig?

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Hr. Jens Vibjerg behøver nu ikke være så bekymret. Hr. Jens Vibjerg brugte udtrykket: Hvis

regeringen får sin vilje. Jeg kan berolige hr. Jens Vibjerg med, at det gør regeringen.

Så kan jeg egentlig ikke forstå det, eller måske kan jeg det alligevel, for hr. Jens Vibjerg beskæftiger sig med de her to systemer og roder uigennemskueligt i det, og det har hr. Jens Vibjerg ret i sådan lige ved et førstehåndsindtryk, men som jeg også sagde i min ordførertale: Dykker man ned i det, så er der nogle meget klare og præcise linjer og forenklinger på mange områder. Det bekræfter mig lidt i, hvad jeg sagde før under den tidligere debat, nemlig at det nok kniber med at få de kigget de her lovforslag ordentligt igennem.

Hr. Jens Vibjerg siger noget om, at vægtningen viser, at det er interesser, der styrer. I én forstand ja, for store, brede samfundsinteresser har i årevis peget på et kæmpestort behov for at løfte de dårligst uddannede og tilgodesede dem, så det er – det har hr. Jens Vibjerg ret i – meget brede interesser i dette samfund, der har bedt om det.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er tiden gået, og så er det hr. Aage Frandsen.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hr. Jens Vibjerg fremførte et synspunkt, som vi også har hørt Venstres ordfører fremføre til nogle andre lovforslag, nemlig at det var et problem, at man havde arbejdsmarkedsuddannelse og uddannelse for voksne i to forskellige ministerier. Det var et problem.

Så vil jeg godt spørge: Da Venstre var en del af regeringen fra 1982-1993, var det da også et problem? Hvis det var et problem dengang, hvorfor sørgede man så ikke for at få ordning på det dengang? Og i øvrigt undrer jeg mig lidt over, at Venstre, når man slår de to ting sammen, ikke har én arbejdsmarkedsuddannelsesordfører, voksenuddannelsesordfører, der dækker det hele. Sådan har vi det i SF. Vi ser helhederne, men det kan jeg forstå at Venstre ikke gør.

Mit næste spørgsmål er: Hvis man vil voksenuddannelse, hvis man vil arbejdsmarkedsuddannelse – og hvis svaret er ja – hvordan så med finansieringen? Jeg kan kun se tre muligheder: Enten brugerbetaling, hvor det er arbejdsgiveren eller lønmodtageren, der betaler, eller – som den anden mulighed – Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering, som er foreslå-

et, eller at det som den tredje mulighed er staten, altså skatteforhøjelser.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Til hr. Carsten Hansen vil jeg sige: Det er klart, at i debatten kommer trækkeffekten til at veje meget, fordi man fra regeringens side stort set har set bort fra den.

Der er ingen tvivl om, at for Venstre er det også vigtigt at satse på de kortudannede, og det har vi sagt. Vi sagde også under alle forhandlingerne i efteråret, at det selvfølgelig er vigtigt, og at det er her, vi skal gøre den store indsats, men vi skal også bruge kræfter på folk, der har fået en uddannelse og en videregående uddannelse. Vi har alle behov for at blive efteruddannet, videreuddannet.

Så spørger hr. Carsten Hansen også: Hvem har glæde af, at medarbejderne uddanner sig? Det har både medarbejdere og virksomheder. Sådan er det. Det kan så også få mig til at svare på hr. Aage Frandsens spørgsmål om betaling, for det var noget af det, vi var inde på i efteråret: Vi er også indstillede på, at når man bruger systemet, så skal man komme med nogle penge, og det vil sige, at det er dem, der har fornøjelse af at gå på kursus, der skal komme med nogle penge. Det er ikke et enten-eller, det er et både-og. Vi forestiller os altså, at staten kommer med hovedparten af pengene, og at de, der så bruger systemet, kommer med nogle af pengene, for det giver også en kvalificeret efterspørgsel efter de tilbud, der er.

Så giver hr. Dyrlund mig ret i, at systemet nu er rodet og uoverskueligt, men at man, hvis man sætter sig ind i systemet, kan overskue det. Men voksenuddannelsessystemet er jo ikke bare for en elite, der kan sætte sig ind i alle detaljer i det her. Det er jo for den brede befolkning, og derfor skal det være et system, som de mindre virksomheder og medarbejderne kan overskue, ellers gør de ikke brug af systemet.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg havde jo nogle spørgsmål, der mindede lidt om dem, som hr. Aage Frandsen kom med, men blev så skånet for nogle af delene, for jeg tillod mig at tage det udgangspunkt, at Venstre også vil voksenuddannelse. Jeg tillod mig at forstå ordførertalen sådan, at det ikke var et spørgsmål. Så hvis det er en given ting, at der

skal være noget voksenuddannelse, så må jeg stille spørgsmålet:

Jamen hvordan skal den så i praksis finansieres? Den kombinationsform, som hr. Jens Vibjerg nu gør sig til talsmand for, er vel den, at der er et statsbidrag, og så er der et AUF-bidrag. Er det ikke den kombinationsmulighed, som hr. Jens Vibjerg gør sig til talsmand for? Efter min mening ligger der da en kæmpe modstrid i Venstres holdning til målsætningen, hvad angår finansieringen.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Når vi snakker AUF, kan jeg ikke lade være med at tænke på Venstres forslag til hele voksefteruddannelsesreformen, hvor Venstre jo gik ind for en brugerbetaling hos den enkelte. Det vil sige, at de, der har bedst råd, også får mest uddannelse og de, der er bedst uddannede, får mest i løn. Og hvem er det så, der får mest uddannelse?

Er det ikke langt mere solidarisk – hvis solidarisk ikke er et grimt ord i Venstres ører – at man opkræver hos dem, der har glæde af det? Og det er i øvrigt sådan – og det vil jeg gerne bede hr. Jens Vibjerg om at bekræfte – at de penge, der bliver lagt over i AUF'en, nøjagtigt svarer til det forbrug, man har på arbejdsmarkedsuddannelserne i dag. Det er kun, hvis der sker en udvidelse af forbruget, at parterne skal indstille til Folketinget, at vi skal opkræve flere penge. Men det er forbruget i dag, og brugerbetaling er vel noget, Venstre ellers normalt godt kan gå ind for.

Om høringsfristen vil jeg gerne sige til hr. Jens Vibjerg, at det har været ude hos parterne i lang tid før og har været forhandlet. Kan hr. Jens Vibjerg ikke bekræfte, at han har set det lovforslag, der har været sendt ud til arbejdsgiverne, lang, lang tid før han officielt har fået det?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Da hr. Jens Vibjerg brugte det meste af sin taletid til at skælde ud over det forslag, der var, havde hr. Jens Vibjerg jo ikke så meget tid til at fortælle om, hvad Venstre selv mener, og det er derfor, vi via spørgsmål må bidrage til, at hr. Jens Vibjerg på den måde får lidt mere taletid.

Skal jeg forstå det sådan, at man er enig i, at staten bidrager med f.eks. 2,9 mia. kr. først, og

at det derefter så er brugerbetaling, det vil sige, at det så er arbejdsgiverne, der betaler, eller at det er lønmodtagerne, der betaler derude? Er det det, som er Venstres forslag?

Jeg synes, at vi kan lige så godt sige direkte, hvad det er, også af hensyn til dem, der ikke er inde i sagen på samme måde, som vi burde være inde i den.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Hr. Carsten Hansen siger, at det kun er, hvis der sker udvidelser, at der skal opkræves bidrag. Men ligger der ikke i regeringens intentioner, at der skal ske en udvidelse på det her område? Ellers vil jeg sige, at så er der noget, jeg har misforstået.

Jeg har forstået det sådan, at regeringen lægger op til, at vi skal have en intensivering af voksen- og efteruddannelsen, og så vil der jo blive en regning, der skal betales. Regeringen forventer vel heller ikke, at løn- og prisudviklingen vil være nul i de kommende år, altså er der her også et bidrag, man skal ud og hente.

Så det er jo logik for perlehøns, at der hurtigt bliver en regning til erhvervslivet; der bliver endda hurtigt en meget stor regning til erhvervslivet, som jo så skal opkræves som en bruttoskat, som erhvervslivet måske overhovedet ingen indflydelse får på.

Hr. Dyrlund har sagt, at bare en del af bestyrelsen indstiller til en forhøjelse, så er man sindet at indføre den. Det kan endda være sådan, at ministeren vil være sindet at indføre en forhøjelse, selv om der slet ikke fra bestyrelsens side kommer en indstilling eller der måske kun er et enkelt bestyrelsesmedlem, der indstiller til en forhøjelse, og så siger ministeren: Haps, den tager vi, og fremsætter den så som lovforslag her i Folketinget.

Så til både hr. Aage Frandsen og fru Jette Gottlieb: Jeg synes egentlig, at jeg fik svaret meget klart i første omgang på, hvordan vi synes tingene kan finansieres, nemlig ved, at staten kommer med en pose penge, som man i vid udstrækning, selvfølgelig, sætser på de uddannede og de kortuddannede, og at brugerne af systemet bidrager. Det er så både arbejdsgiver og arbejdstager; det er jo dem, der har fordel af det. Så kan man bidrage med et højere beløb, jo højere man er oppe i uddannelsessystemet. Det ville være en nærliggende ting.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der er en hel del, der bidrager til, at hr. Jens Vibjerg får længere taletid, så først hr. Poul Erik Dyrlund.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

En ting er jo, at hr. Jens Vibjerg har problemer med at læse eller i hvert fald med tiden til at læse og studere, men det bliver straks helt tovtligt, når først hr. Jens Vibjerg heller ikke hører efter.

Jeg har jo ikke sagt, at det her er rodet og uigennemskueligt. Jeg har sagt, at man kunne få det umiddelbare indtryk, når man ser stakken med de 11 lovforslag. Men som jeg sagde: Dykker man ned i dem, så er der nogle meget præcise veje i det her system, der nu er skruet sammen. Og jeg forventer ikke, at den enkelte borger skal sætte sig til at læse de 11 lovforslag fra ende til anden. Det har jeg ingen forventning om. Jeg forventer, at der bliver lavet et meget klart og præcist informationsmateriale, således at den enkelte borger kan se, hvilke veje der er at benytte sig af i det her.

Og så vil jeg godt sige, når hr. Jens Vibjerg står her og græder fra talerstolen over, at dansk erhvervsliv ikke har nogen indflydelse på, hvor mange penge der nu bliver krævet op, at det har det da. Der står lysende klart, at skal der kræves flere penge op end dem, staten kommer med, så er det udtryk for, at man har været med til at lave et merforbrug, og det skal man selvfølgelig være med til at finansiere. Så erhvervslivet har indflydelse, så det klodser noget.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Jette Gottlieb og derefter hr. Anders Samuelson.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg synes ikke, at det lykkedes hr. Jens Vibjerg at afklare den modstrid, der er i hans indlæg. Jeg tror, at han bliver nødt til at indrømme, at han enten ikke går ind for, at der skal ske en vækst i voksenuddannelsen over en bred bank, eller også går han ikke ind for, at der skal ske en vækst i voksenuddannelsen over en bred bank med hovedvægt på de ringest uddannede. Så er det, fordi han foretrækker, at al uddannelse, der skal lægges ind i voksenområdet, skal tilfalde de folk, der har råd til at slippe slanterne, de folk, for hvem det bare er et greb i lom-

men at finansiere en uddannelse. En af de to ting må være tilfældet.

Det andet element i det er, at hr. Jens Vibjerg beklager sig over, at der er arbejdsgivere, der kommer til at betale, uden at de overhovedet får glæde af det. Til det er der jo én meget væsentlig løsning, og det er: De kan jo bare bruge det! De kan jo bare sende deres medarbejdere ind i de uddannelser, der er blevet etableret.

Så der er ikke nogen arbejdsgivere, som kommer til at betale uden at kunne komme til at bruge det gode, det er at sikre en ordentlig voksen- og efteruddannelse her i landet.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelson (RV):

Jeg kunne også godt tænke mig lige at få yderligere belyst af Venstres ordfører, hvilken model Venstre alternativt kunne finde til at finansiere en eventuelt forøget indsats.

Jeg kan altså forstå, at det ikke må være erhvervslivet, der skal bidrage. Vi kan ikke få Venstres ordfører til at sige, at det skal være de ansatte, men så vidt vi har forstået indtil nu, er Venstre også indstillet på, at der skal være en øget indsats på området. Så der bliver altså brug for penge eller midler. Så ligger det ligesom i kortene, at så må det jo så være staten. Og for at kunne gøre det skal man hæve skatten, men jeg har forstået, at Venstre på en eller anden måde går imod, at man forhøjer skatten.

Så kan vi ikke godt få et helt klart billede af, hvordan Venstre mener at vi skal finansiere det, hvis det ikke er på den her måde?

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Nu kan jeg forstå, at der er nogle af de ærede kollegaer, der har svært ved at forstå, hvad jeg siger. Jeg synes ellers, jeg udtrykker mig rimelig klart. Der er jo så den mulighed for efterfølgende at læse på skrift, hvad jeg har sagt.

Men jeg kan jo så bruge et eksempel til at illustrere det, der kunne være en model til finansiering, nemlig at staten kommer med en pose penge. Det er vi nemlig enige i. Og det er vi jo alle sammen med til at betale. Det er over skatten.

Hvis så et socialdemokratisk eller et radikalt folketingsmedlem eller for så vidt et medlem af SF eller Enhedslisten kunne trænge til et kursus i at lytte – og det er der noget der kunne tyde på – så har de råd til at give et bidrag til sådan

et kursus, endda et rimeligt bidrag. Så kunne det være, Folketinget vil give et andet bidrag.

Men kommer vi så ud på arbejdspladsen til en uuddannet eller kortuddannet medarbejder med en lav løn, så er det klart, at så er der ikke plads i budgettet til at give en høj pris for at deltage i et kursus. Så skal det altså være en meget lav pris, hvor virksomheden så også kommer ind og betaler en pris. Jeg tror, at det illustrerer, hvad det er for tanker, vi har omkring det her.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Og jeg har to til: hr. Carsten Hansen for tredje gang og derefter hr. Aage Frandsen.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

For at vende tilbage til uddannelsesterminologien vil jeg sige, at det kunne være, at det var en kompetenceafklaring, hr. Jens Vibjerg trængte til for at kunne forklare os, hvad det er, han mener. Men jeg skal sige: Som man råber i skoven, får man jo svar.

Men det, jeg vil vende tilbage til, er parternes ansvar. Jeg mener ellers, jeg kan se i Venstre-publikationer og alle mulige andre steder, at Venstre går meget ind for, at parterne tager et ansvar. Hvorfor må de ikke være med til at tage et ansvar her?

Så blev jeg sådan helt varm om hjertet, da hr. Jens Vibjerg talte for de kortuddannede. Jeg tænkte: Jeg hører forkert. Hvorfor vil hr. Jens Vibjerg og Venstre ikke være med til, at vi også prioriterer de kortuddannede? Og i øvrigt forringer vi jo ikke mulighederne for dem i den anden ende. Men – og det har i øvrigt ikke noget at gøre med finansieringen af FVU: Hvad er det, der gør, at man ikke vil være med til også at give de muligheder for den halvanden million danskere, der ikke kan læse eller stave, at opfylde de basale behov?

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Aage Frandsen og derefter hr. Anders Samuelsen.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg forstod godt på hr. Jens Vibjergs tidligere svar, at det ikke var skatten, der skulle hæves. Men nu forstår jeg også på hr. Jens Vibjergs svar, at der i Venstres model bliver tale om, at ikke kun arbejdsgiveren skal bidrage, men også

den enkelte lønmodtager. Det vil sige, at hvis en ufaglært gerne vil have et kursus på et AMU-center, er der jo selvfølgelig nogle penge med fra statens side, men der bliver også noget egenbetaling både fra virksomhedsejerne og fra lønmodtagerne. Er det korrekt forstået?

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Og så er det hr. Anders Samuelsen, og så tror jeg også, jeg tager den fjerde med i håb om, at vi så er færdige. Det er jo ikke sikkert, men det er hr. Poul Erik Dyrlund, der er den fjerde.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Ja, jeg vil godt sige tak til Venstres ordfører for afklaringen. For nu blev det da i al sin gru ganske tydeligt, hvad det er for en model, Venstre forestiller sig. Vi skal altså have en ekstremt højbureaukratisk model, hvor man i hvert enkelt tilfælde skal ind og vurdere, i hvor høj grad virksomhederne har råd til at bidrage, som alternativ til en model, som muligvis ingen bidrag giver fra virksomhederne, muligvis et lille, beskedent bidrag.

Men alternativet, som Venstre altså ønsker, er altså en ekstremt højbureaukratisk model, hvor man i hvert enkelt tilfælde skal ind fra det offentlige side og vurdere, om virksomheden nu har råd til at betale så og så meget, plus den lille krølle med, at den enkelte ansatte altså skal være med til at bidrage yderligere ud over det, som vi alle sammen gør over skatten.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Og så er det hr. Poul Erik Dyrlund for tredje gang, men som den fjerde i rækken her. Og så får hr. Jens Vibjerg tid til at svare.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Altså jeg har store forståelsesproblemer med hr. Jens Vibjerg, men jeg forstod, at hr. vibjergs finansieringssystem var skruet sammen på en sådan måde, at folk, der har gager i størrelsesordenen i nærheden af folketingsgager, selv skal betale deres efteruddannelser; kun for så vidt angår de allersvageste, de dårligst lønnede, skulle arbejdsgiverne træde til. Sådan har jeg tolket det, hr. Jens Vibjerg sagde.

Så vil jeg gerne beskæftige mig med en anden ting: Små virksomheder vil blive særlig hårdt ramt; de har ikke tid til at sende deres medarbejdere på kursus – citat af hr. Jens Vibjerg.

Jamen siger Venstre dermed, at små arbejdsgivere nasser på de store arbejdsgivere?

De små arbejdsgivere har en forventning om, at man bare skal have leveret den fuldt uddannede og fuldt kvalificerede arbejdskraft, og at det er de store virksomheder, der skal gøre det. Så er det vel også rimeligt, at de er med til at finansiere, og det er ikke bruttoskat, det er solidaritet.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Og så er det hr. Jens Vibjerg for at svare.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Nu kan jeg forstå, at der er nogle ordførere, der ikke rigtigt vil forstå det, men nu har jeg et oplæg liggende herhenne; det skal jeg sende rundt, og så kan det jo være, at det hjælper lidt på tingene.

Med hensyn til de små virksomheder: Vi har jo virkelig et problem, for som hr. Poul Erik Dyrland jo ganske rigtigt har givet mig ret i på et tidspunkt, er det svært umiddelbart at sætte sig ind i hele voksefteruddannelsesområdet. Den store virksomhed, som har folk ansat til denne opgave, kan selvfølgelig løse den, fordi de kan sætte sig ind i alle de regler, der er, men de små virksomheder med 2-3 ansatte, hvor man skal bruge aften og weekend til en masse bøvvl og byrder, som det her Folketing har lagt på dem, og så samtidig skal sætte sig ned og finde ud af de kringledede regler, vi har om voksefteruddannelse og fortsat vil have med det forslag, der ligger her, kommer selvfølgelig til kort, for de giver op, inden de nogen sinde kommer på kursus.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Med denne fredagspakke på VEU-området starter regeringen så den afsluttende behandling i Folketinget af den aftale, som under finanslovforhandlingerne sidste år blev indgået mellem regeringen, SF og CD, og jeg kan også forstå, at Enhedslisten er hoppet med på vognen.

Talrige rapporter og analyser fra de senere år har dokumenteret, at der i det danske voksen- og efteruddannelsessystem er et betydeligt effektiviserings- og rationaliseringspotentialer, og derfor havde vi også i Det Konservative Folkeparti taget fat på emnet og formuleret vores holdning i vores oplæg til finanslovforhandlingerne, hvor vi påpegede, at potentialet efter vo-

res opfattelse var af et sådant omfang, at der både var mulighed for at spare på området og samtidig gennem øget produktivitet at imødekomme fremtidens øgede krav til såvel kvalitet som kvantitet.

Men en forudsætning for at kunne høste gevinsten er, at der i de styrende organer er et fælles incitament til at gennemføre også ubehagelige beslutninger. Et sådant incitament kunne være en fastsat økonomisk ramme, som man i de styrende organer såvel centralt som lokalt må holde sig inden for og udnytte optimalt, hvis man vil have højere kvalitet og flere igen-uddannelsen, og det er lige præcis her, kæden er sprunget af for regeringen. Den kunne have fået en voksen- og efteruddannelsesaf- tale efter disse principper med bl.a. Det Konservative Folkeparti og formentlig andre borgerlige partier. Det ville i givet fald have været en bred politisk aftale på et særdeles solidt fundament her i Folketinget til umådelig gavn for hele området, men som sagt sprang kæden af for regeringen i de mørke nattetimer i november. I stedet valgte den en snæver politisk aftale, så snæver, at fundamentet formentlig efter næste valg slet ikke er eksisterende.

Hertil kommer, at AUF i regeringens konstruktion netop ikke indeholder fælles incitamenter for medlemmerne af fondsbestyrelsen til at træffe de nødvendige effektiviseringsbeslutninger. Den ene part, lønmodtagersiden i fondsbestyrelsen, ved jo udmærket godt, at man gennem en indstilling til arbejdsministeren bare kan hente flere penge hos den anden part, arbejdsgiversiden, og hr. Dyrlands indlæg her under debatten i dag har jo med lysende klarhed bekræftet, at det forholder sig sådan.

Hermed har regeringen altså desværre indbygget en fatal systemfejl i sin VEU-reform, en systemfejl, som får den konsekvens, at der ikke bliver indhøstet de potentielle effektiviserings- og rationaliseringsgevinster i fornødent omfang. Man ville fra regeringens side have gennemført den nye uddannelsesskat på virksomhederne til delvis finansiering af voksen- og efteruddannelse i de kommende år – et livsfarligt instrument i en socialdemokratisk ministers hånd. I stedet for at effektivisere og rationalisere vil man være fikseret på den nye skatteskrue. Det vil koste virksomhederne penge, i øvrigt uanset om man i virksomhederne har et stort eller et lille uddannelsesbehov, og uanset hvad virksomhederne bruger til interne uddannelser og kurser. Hvor er det dog ærgerligt. Men re-

geringen og et flertal i Folketinget vil altså have det på den ulyksalige måde.

Det Konservative Folkeparti siger nej, og vi stemmer i al fald nej til hovedforslaget, nr. L 256, for det er her, systemfejlen er indbygget.

Vi vil under udvalgsarbejdet nøje vurdere de andre forslag i pakken, før vi tager endelig stilling. En del af indholdet i de øvrige forslag har vi jo grundlæggende været enige om, men vi vil nu nøjere analysere indholdet og studere hørings svarene, og hvad der ellers måtte dukke op under udvalgsarbejdet, og vi vil herefter tage endelig stilling også til de sidste fire lovforslag.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Der er jo et standardudtryk i Det Konservative Folkeparti, der hedder rationaliseringsgevinster. Det standardudtryk brugte man også i de 10 år, hvor man selv var ved magten. Det kom der ikke mange gevinster ud af. Der kom et mere eller mindre handlingslammet samfund med en kæmpe stor arbejdsløshed osv. Historien kender vi.

Alligevel vil jeg gerne bruge lidt kræfter på, om ikke vi kunne få den konservative ordfører til at sige noget om, hvori de rationaliseringsgevinster består. Der er lavet masser af undersøgelser af det her, og det er ikke påvist, at fordi man slår systemer sammen på en eller anden måde, er der de store rationaliseringsgevinster at hente, overhovedet ikke, må jeg sige til hr. Knud Erik Kirkegaard.

Så vil jeg gerne spørge hr. Knud Erik Kirkegaard: Hvis det er sådan, at man sidder i en bestyrelse, hvor man har et ansvar, vil det så ikke altid virke handlingslammende, hvis der altid skal være konsensus?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Hvis hr. Poul Erik Dyrland havde læst på teksten, ville han vide, at der i en række betænkninger og rapporter foreligger analyser af rationaliseringspotentialer såvel i AMU-systemet som i erhvervsuddannelsessystemet, i høj grad beroende på, at det traditionelt har kørt som to adskilte systemer, som efterhånden er blevet mere filtret ind i hinanden, og det har altså givet en betydelig grad af overlapning og slet ikke den ressourceudnyttelse, som man må kræve i et moderne samfund.

Det havde vi muligheden for at kunne gøre noget ved, men det blev tabt på gulvet, og det var ikke Det Konservative Folkepartis ansvar, det var regeringspartiernes ansvar.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg vil godt spørge hr. Knud Erik Kirkegaard en gang til: Vil det ikke virke handlingslammende, hvis der altid skal være konsensus i en bestyrelse?

Vi vil ikke løbe den risiko. Hvis man skulle følge hr. Knud Erik Kirkegaards ønsketænkning, ville der blive så meget handlingslammelse, at vi ikke ville nå det resultat, som dette her samfund skriger på, nemlig mere uddannelse og i særdeleshed mere uddannelse til de svageste. Det er præcis det, det her handler om.

Så vil jeg godt sige: Ja, der ligger nogle rationaliseringsrapporter, som peger på, at der er nogle beskedne gevinster at hente ved at slå systemerne sammen, så beskedne, at de næsten ikke er til at få øje på set i den store sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Det afgørende for succesen i AUF er ikke et krav om konsensus i alle de beslutninger, der skal tages. Det bliver jo en bestyrelse, der får vidtrækkende beføjelser til at træffe beslutninger, også med henblik på at kunne opnå nogle af de effektiviseringsgevinster, som vi har talt om.

Men hr. Dyrland synes åbenbart overhovedet ikke at forstå, at for at man i en sådan bestyrelse kan få noget fundamentalt konstruktivt ud af det, så må bestyrelsen have en fælles interesse i, at det bliver lavet. Det kunne man have fået i den model, der var fremlagt, hvis man havde lyttet til vores synspunkter. Nu får man lavet et system, hvor man ikke har de fælles incitamenter, og hvor den ene part udmærket godt ved, at den bare kan sende regningen til den anden, og hr. Dyrland har jo tydeligt bekræftet her i dag, at det forholder sig sådan.

Det system kommer ikke til at fungere, og det vil regeringen også komme til at erfare.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Poul Erik Dyrland for tredje gang.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg synes, hr. Knud Erik Kirkegaard udtrykker en meget, meget stor mistro til de parter og til den kommende AUF-bestyrelse. Der er intet i de her lovforslag, der peger i retning af, at man ikke vil udvise ansvarlighed og fornuft i de handlinger og dispositioner, der vil blive foretaget. Der er intet, vil jeg sige til hr. Knud Erik Kirkegaard, absolut intet, der peger i den retning.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jamen jeg vil da ikke bestride, at der ved et eller andet mirakel på trods af politiske naturlove alligevel kunne komme et eller andet positivt ud af det her – det må man da sandelig håbe – men stadig væk er det fundamentale den systemfejl, der er lagt ind, så man ikke har fælles interesser, fordi den ene part pr. automatik bare kan sende regningen til den anden, sådan som hr. Dyrlund med lysende klarhed har beskrevet det her i Folketingssalen i dag.

Jeg ved ikke, om lønmodtagersiden lytter til hr. Dyrlund, men hvis den gør det, så har den i hvert fald fået opskriften på, hvordan man kan undgå at komme ud i de ubehagelige beslutninger om effektiviseringer: Bare lyt til hr.

Dyrlund, så går det hele!

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Og så er det hr. Aage Frandsen som ordfører.

Aage Frandsen (SF):

De her lovforslag, hvor man kan sige, at i hvert fald de to eller tre er centrale i den her forbindelse og de sidste to er følgelove, er jo en del af det samlede kompleks omkring voksenuddannelserne, som er aftalt mellem regeringen og partierne SF, CD og Enhedslisten. Og som jeg gav udtryk for i forbindelse med behandlingen af den første pakke, som hører under Undervisningsministeriet, så er vores grundsynspunkt på voksenuddannelser, at de har en helt særlig prioritet ud fra, at det er vigtigt, at alle får en livslang uddannelse, at vi sikrer kompetenceudvikling, at vi giver de kortuddannede særlige muligheder, at det er afgørende, at der ikke er brugerbetaling, der afskrækker, at der er en godtgørelse, som også tilskynder til, at folk tager voksenuddannelse, at arbejdsgiverne kommer til at bidrage mere til voksenuddannelserne, fordi det er dem, der trækker på dem, og at

der er fleksibilitet inden for uddannelsessystemet.

De lovforslag, vi har med at gøre her, som også vedrører indholdet i arbejdsmarkedsuddannelserne, et indhold, som åbenbart ikke optager Venstre og De Konservative ret meget, er jo også noget, som er udtryk for en forbedring i forhold til det, det har været hidtil. Det bliver mere overskueligt, det bliver mere fleksibelt, det bliver lettere at have med at gøre for dem, der skal bruge det, og der er også sikret en række ting omkring kvalitet i netop disse uddannelser.

Med hensyn til den konstruktion, som er bygget op, og som man fra Venstres og De Konservatives side angriber meget, vil jeg sige, at vi i Danmark har et voksenuddannelsessystem, som i udpræget grad finansieres af staten. Det er staten og dermed skatteborgerne, os alle sammen, der bidrager til det. Det kan have sine fordele, og det er også sådan, at man ikke skal afvise, at det er en model, som er acceptabel, men på et tidspunkt, hvor voksenuddannelsesudgifterne efterhånden bliver så store, må det også være rimeligt at sige, at de, der bruger systemet, nemlig arbejdsgiverne, også betaler direkte.

Under alle omstændigheder er det jo sådan, at pengene skal komme fra produktionen; de kan ikke komme ud af den blå luft. Hvad enten vi så henter dem via skattesystemet, som henter dem via borgerne, eller vi tager dem direkte fra kilden, nemlig fra arbejdsgiverne, er det jo under alle omstændigheder det samme sted, pengene hentes fra, og det er mere naturligt, at de hentes fra arbejdsgiverne.

Andre lande har et system, som i langt højere grad lader arbejdsgiverne betale direkte, og det synes vi er fornuftigt. Derfor synes vi også, det er en god model, der er bygget op, hvor man overlader meget mere til arbejdsmarkedets parter med henblik på at afgøre, hvilke uddannelser man mener er så vigtige for samfundet, at det er samfundet, staten, der skal betale alle udgifterne, hvilke uddannelser der måske er knap så vigtige i den forbindelse, så også arbejdsmarkedets parter, altså den enkelte arbejdsgiver, må bidrage direkte, og hvilke uddannelser der i virkeligheden burde betales af den enkelte arbejdsgiver, fordi det alene er den enkelte arbejdsgiver, der har glæde af dem og ikke resten af samfundet.

Den model, som her er bygget op, hvor man siger, at parterne selv må finde ud af det, synes

vi er den rigtige. Det giver ansvarlighed over for at løse opgaverne, og det er under alle omstændigheder også parterne selv, der har mest forstand på tingene, langt mere, end vi har som lovgivere.

Dernæst synes vi også, det er rigtigt, at ud over at staten bidrager til arbejdsmarkedsuddannelserne, bidrager også arbejdsgiverne kollektivt. Her havde vi nok gerne set en model, hvor der også var lagt nogle penge ud i virksomhederne som en pulje, som lønmodtagerne havde afgørende indflydelse på. Det var en model, man godt kunne have anvendt, men det blev altså ikke sådan. Det blev en central arbejdsmarkedsuddannelsesfinansiering, som arbejdsgiverne kommer til at bidrage til, og der er jo ikke tale om, at nogen kommer til at betale, uden at der kommer noget ud af det. Det er jo igen noget med, at parterne har fundet ud af, at disse uddannelser vil man gerne fremme, og man vil gerne have, at de skal virke, og så må man også på en eller anden måde betale dem.

Det er rigtigt, at den enkelte arbejdsgiver, som har bidraget, ikke nødvendigvis selv får glæde af ordningen, når det gælder timelønsmodtagere. Men hvis man lavede den individualistiske model, som må være den, Venstre og De Konservative går ind for, ville vi netop risikere, at man lige så langsomt udsultede hele efteruddannelsessystemet, så der ikke var penge til arbejdsmarkedsuddannelsesfinansieringen, og det er derfor, vi siger, at modellen her sikrer, at vi får en arbejdsmarkedsuddannelsespolitik, der kan finansieres, og at arbejdsmarkedets parter har en afgørende indflydelse. Der er ikke noget med, at der kommer en hel masse uddannelser ind i systemet, med mindre parterne selv ønsker det og derfor også er med til at finansiere dem i den sidste ende.

Det, der skilte partierne – ja, det kan selvfølgelig godt være, der også var andre ting, som ville have skilt – i forbindelse med finanslovforhandlingerne, var spørgsmålet: Hvem skal betale, hvem skal finansiere det? Og selv om vi har fået lidt at vide om, hvordan f.eks. Venstre ville have finansieret ordningen, henstår der stadig dette spørgsmål: Kunne vi være sikre på, at vi ville have et arbejdsmarkedsuddannelsessystem, som havde de ressourcer i sig, som er nødvendige for, at man kan få efteruddannet den arbejdskraft, som det er nødvendigt at få efteruddannet?

Der var en henvisning til, at man kan rationalisere den slags ting, og jeg må sige, at det er

utrolig mange gange, Venstre og De Konservative har ment at kunne finansiere tingene ved at sætte to skriveborde sammen og på den måde løse nogle problemer. Det er fantastisk, at da Venstre og De Konservative havde regeringsmagten i sin tid, gjorde man stort set overhovedet intet ved det, heller ikke på det tidspunkt, hvor den konservative ordfører var arbejdsminister. Det er i hvert fald svært at se, at der nogen steder var særlige tiltag i retning af det, den konservative ordfører i dag er så klog på med hensyn til, hvad den socialdemokratiske arbejdsminister kan gennemføre i dag.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Nu hørte vi jo, at den socialdemokratiske ordfører end ikke har gjort sig overvejelser om, hvor stor regningen til erhvervslivet kunne blive i de kommende år, men jeg kunne godt tænke mig at spørge SF, om SF har gjort sig nogen overvejelser om, hvor mange penge der skal bruges på området i de kommende år. Vi ved jo, hvad staten kommer med, for det ligger fast, og derfor er det jo lidt interessant at høre, hvad SF som forligspartner har gjort sig af overvejelser på dette område.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Den normalt så indsigtfulde hr. Aage Frandsen har ikke studeret regeringens indsats i begyndelsen af 1990'erne, for hvis han havde gjort det, ville han ikke have udtalt sig, som han gjorde.

Der blev nedsat et tværministerielt udvalg i begyndelsen af 1990'erne under ledelse af departementschef Hassenkam, netop for at samordne vilkårene i erhvervsuddannelsessystemet og AMU. Det afgav betænkning nr. 1234, som resulterede i to lovforslag, der blev fremsat i januar 1993 og blev overtaget af den efterfølgende regering og senere gennemført her i Folketinget. Der var altså i høj grad initiativer herfra, og det har jeg nu oplyst hr. Aage Frandsen om.

Men mit spørgsmål til hr. Aage Frandsen er: Det var en bemærkning i hr. Aage Frandsens indlæg, nemlig at der bliver sikkerhed for, at der ikke kommer nye uddannelser ind, som bliver AUF-finansieret. Skal det forstås sådan, at også arbejdsgiverparten i AUF har vetoret over for optag af andre uddannelser end dem, der er nævnt i forslaget til AUF-finansiering? Har arbejdsgiverne vetoret?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Først til hr. Kirkegaard: Danmark havde jo en konservativt ledet regering i 11 år, og så kom der, kan jeg forstå, et initiativ, som jeg også kender, og som resulterede i lovforslag i 1993. Jeg ved, at der også var andre initiativer, og det håber jeg så sandelig også, for 11 år og kun det nævnte initiativ er jo ikke alverden; men der var også andre, og det ved jeg udmærket godt. Men det er jo også et tegn på, at den socialdemokratiske regering åbenbart godt ville gennemføre nogle af de ting, som var udtænkt under den konservativt ledede regering.

Med hensyn til spørgsmålet om de nye uddannelser: Det er jo parterne, der finder ud af, hvilke uddannelser de vil have. Det er jo ikke uddannelsesfinansieringsfonden, der gør det; det er parterne selv, der finder ud af det, hvis de vil lave nogle ting, gøre nogle nye tiltag. Så kommer der et initiativ fra deres side, og her er jo både lønmodtagersiden og arbejdsgiversiden med. Det var det, jeg mente med min bemærkning om, at de er med til det, for der er jo ikke noget med, at de uddannelser kommer lige ud af den blå luft.

Så til hr. Vibjergs spørgsmål: Det er klart, at beløbet får en vis størrelse, det siger sig selv, for ellers går det hele jo i stå, det er helt sikkert. Men jeg kan jo ikke stå her og sige, hvor meget det er, for det er jo ikke mig, der tager beslutning med hensyn til en indstilling fra Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering om, hvor stort et beløb man ønsker der skal være tale om. Men jeg forestiller mig selvfølgelig, at det er et beløb, som ikke kun svarer til pris- og lønudviklingen, for behovet vil blive større og større de kommende år.

Derfor er det også en udgift, som pålægges arbejdsgiverne. Det er det da. Det er en uddannelsesskat på arbejdsgiverne, både de offentlige og de private arbejdsgivere; det skal jeg da aldrig nogen sinde benægte. Men jeg kan ikke stå her og sige, at i år 2003 vil det være en afgift på 400 mio. kr., for det ved jeg jo ikke noget om.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg takker hr. Aage Frandsen for erkendelsen af, at der faktisk blev taget ganske konstruktive initiativer i min tid som arbejdsminister, for så behøver vi jo ikke diskutere det mere.

Men jeg synes alligevel, der blev lidt slør i stemmen, da hr. Aage Frandsen svarede på mit

spørgsmål, at uddannelser kommer jo ikke ud af den blå luft. Nej, men nye uddannelsesinitiativer kunne jo blive taget i f.eks. Undervisningsministeriet, og jeg forstod hr. Aage Frandsen på den måde, at hvis der bliver tale om sådanne nye undervisningsinitiativer, kan de ikke blive finansieret via AUF, uden at alle i AUF's bestyrelse er enige i, at man vil tage de uddannelser ind.

Jeg kan altså forstå på hr. Aage Frandsen – og det er jo vigtigt af hensyn til tolkningen af lovgivningen efterfølgende – at arbejdsgiversiden har vetoret over for sådanne nye uddannelser. Når det er arbejdsgiversiden, jeg interesserer mig for, er det selvfølgelig, fordi det er arbejdsgiversiden, der i givet fald vil komme til at betale. Men jeg kan forstå, at der er fuldstændig vandtætte skotter og vetoret også for arbejdsgiversiden, og jeg er utrolig glad for den udtalelse fra hr. Aage Frandsen.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg er godt klar over, at det har skurret lidt i den socialdemokratiske ordførers ører, men det er dog glædeligt, at SF's ordfører vil være ærlig og siger, at det er en bruttoskat på virksomhederne. Det synes jeg er dejligt at få konstateret.

Men jeg vil godt alligevel hænge lidt fast i fremtidsudsigterne, for jeg tror da, at SF har gjort sig nogle tanker om, hvad det er for et niveau, vi skal op på på området her. Hvad er det for nogle mål, SF har på området? Hvad er det for nogle skattestigninger, SF vil acceptere, inden SF vil slå bremserne i og sige stop? Det kan jo være en lille part, der kommer og indstiller nogle meget store beløb, og hvor langt er SF så parat til at gå?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Den normale procedure vil jo være, at man fra parternes side, når man arbejder med uddannelse, har gjort sig nogle forestillinger om, hvilke behov man har, og hvilke uddannelser man vil have.

Hvis man finder ud af, at der er nogle uddannelser, som kan køre ved at blive rent arbejdsgiverfinansieret i de enkelte virksomheder, afhjælper man jo AUF-finansieringen. Men i det omfang man når frem til, at det er der ikke tale om, og i det omfang man i det hele taget finder frem til, at der er nogle arbejdsmarkedsuddannelser, hvor der ikke er noget med, at arbejds-

giveren har vetoret i den forbindelse, er det jo arbejdsgiverne og lønmodtagerne, der har indstillet dem.

Der kan jo godt være tale om andre uddannelser som i hr. Kirkegaards forsøg på at drage den slutning, som slet ingen steder hører hjemme: at arbejdsgiverne lige pludselig får en ubetinget vetoret. Det får de jo ikke, og det er jo også det, hr. Dyrlund siger. Men i langt de fleste tilfælde vil der være tale om en indstilling fra arbejdsmarkedets parter, og når arbejdsmarkedets parter indstiller, er arbejdsgiverne nok også med i den forbindelse, og i AUF – Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering – har de jo ikke vetoret, det er entydigt. Men det betyder jo ikke, at man skal skære det ud på den måde, at de bliver trumfet ned hele tiden, fordi uddannelserne kommer fra det andet system.

Med hensyn til det beløb, det drejer sig om her, synes jeg altså, hr. Jens Vibjerg må forstå, at vi kan ikke her i Folketinget på nuværende tidspunkt sige, præcis hvad det bliver, for vi har jo i første omgang overladt det til parterne og ellers til Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering at afgøre, hvor meget de synes beløbet skal stige. Det er jo et spørgsmål om, hvor meget de kan rense ud, og hvor meget den enkelte arbejdsgiver så kommer til at betale, eller hvor meget der lægges over til AUF. Sådan vil det være, men der er altså tale om beløb af en vis størrelse.

Så vil jeg lige til allersidst sige, at ordet »skat« ikke er noget ondt for mig, men det synes hr. Vibjerg åbenbart. Skat er noget slemt, når arbejdsgiveren skal betale, men det synes jeg sådan set er meget rimeligt, for han trækker jo for det.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):
Hr. Knud Erik Kirkegaard for tredje gang.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Nu skete der jo desværre det, at hr. Aage Frandsen vaklede op af den ene grøft, vaklede hen over vejen og faldt ned i den anden grøft, og det er lidt trist.

Nu kan jeg altså forstå på hr. Aage Frandsen, at hvis man skærer alle ordene væk, er realiteten den, at man i Arbejdsministeriet, i Undervisningsministeriet og i Folketinget kan finde på nye former for uddannelse, som man bare kan lægge over til AUF-finansiering, og

arbejdsgiverne har kun én ting at gøre: at betale ved kasse 1. Så fik vi også den sandhed frem under debatten her i dag.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):
Hr. Jens Vibjerg for tredje gang.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Det lyder jo lidt flot, når det er arbejdsmarkedets parter, der skal indstille, men vi har jo fået bekræftet – det fremgår for så vidt også af papirerne, men vi har fået det klarere bekræftet her – at et mindretal eller en del af bestyrelsen kan indstille beløb, måske endda store beløb.

Men det kunne jo godt tænkes, at én bestemt part havde en intention om, at nu skulle der virkelig bruges penge på et område, som den pågældende part ikke selv skulle være med til at betale for, og så er det jo interessant – i hvert fald for den part, der skal betale gildet – at få en fornemmelse af, hvad SF vil være med til her, f.eks. i løbet af en 5-års-periode. Er det en regning på 1 mia. kr., eller er det en regning på 5 mia. kr.? Det er altså rart at vide lidt om, hvordan man skal disponere, når SF er med på vognen.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg har et spørgsmål til hr. Aage Frandsen, som jeg egentlig burde have stillet til hr. Jens Vibjerg, men af frygt for ikke at få et svar vælger jeg at stille det til hr. Aage Frandsen.

Der findes nogle efteruddannelsesudvalg, og lad os nu forestille os, at parterne i begyndelsen af året har disponeret samtlige de penge, som kommer fra staten. Så når man hen midt på året, så er der en eller måske flere i efteruddannelsesudvalget, der beslutter, at der skal sættes nye uddannelsesaktiviteter i gang, og formulerer en ny uddannelse. Den skal godkendes, først i efteruddannelsesudvalget og derefter i Uddannelsesrådet og i AUF-bestyrelsen, og parterne er enige om, at det gør man hele vejen igennem.

Mit spørgsmål til hr. Aage Frandsen er: Er det så ikke sådan, at så vil de arbejdsgivere, der sidder og er med til at godkende det og siger ja til det, også være fuldt bevidste om, at når man har brugt de penge, der er til rådighed, er der kun ét sted at hente pengene til finansiering af de nye aktiviteter, og det er ude hos arbejdsgiv-

verne, fordi der ellers kommer et rødt tal på bundlinjen, hvis man sætter aktiviteten i gang?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil godt tage udgangspunkt i hr. Dyrlands spørgsmål. Det er måske ikke rimeligt, for hr. Dyrlund var jo den person, der stillede det sidste spørgsmål, men jeg synes, det var et pædagogisk godt spørgsmål, som giver udgangspunkt for, at jeg også kan besvare de andre spørgsmål.

Forløbet er jo normalt, at man i efteruddannelsesudvalget, hvor parterne sidder, diskuterer sig frem til en række beslutninger. Det vil være den normale procedure, og hvis de så beslutter, at nu vil de gerne have den og den og den uddannelse, er det forhåbentlig da rigtigt, at de selvfølgelig må have tænkt på, at det koster nogle penge, og de er forhåbentlig også bevidste om, at sådan som systemet er skruet sammen, må pengene komme fra arbejdsgiverne. Sådan vil de tænke, og det vil være det helt normale.

Så kan det selvfølgelig godt være, at der dukker andre uddannelser op, som de måske fra andre synspunkter under alle omstændigheder kan gå ind for, og det er så til hr. Kirkegaard: Der er ikke noget nyt i det her. Jeg sagde bare, at det er den normale procedure, hvor arbejdsgiverne er med i hele forløbet, men det ændrer ikke ved, at det ikke altid er sådan, og at arbejdsgiverne ikke kan blokere. Det ændrer det her jo ikke ved. Det kan de ikke, og sådan har det været hele tiden. Det står i lovteksten, og jeg har sagt hele tiden, at det kan de ikke.

Så med hensyn til, hvem der kommer til at betale: Når jeg siger, at arbejdsgiverne kommer til at betale, og hr. Jens Vibjerg synes, det er urimeligt, at arbejdsgiverne kan blive pålagt at betale, ved jeg i hvert fald godt – og det håber jeg også hr. Jens Vibjerg ved – at der jo ikke er noget med, at arbejdsgiverne så bliver ramt forfærdelig hårdt på pengepungen. Hvad sker der i den virksomhed, som nu skal betale en afgift til en uddannelse, og hvad sker der i de kommende overenskomstforhandlinger på baggrund af det? Jeg er da ikke så naiv, at jeg tror, at når jeg pålægger arbejdsgiverne en betaling, bliver det arbejdsgiverne, der alene kommer til at betale. Det går da også ud over lønmodtagerne, men lønmodtagerne får jo også glæde af det, og indirekte går det ud over lønudviklingen. Sådan vil det være.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Mogens Andreasen som ordfører.

Mogens Andreasen (DF):

Lovforslagene L 256, L 257, L 258, L 259 og L 260, som her er fremsat af arbejdsministeren, er enkeltforslag, som dog falder ind under en samlet lovpakke, der er til behandling her i Folketinget. Jeg ved ikke, om arbejdsministeren belært af tidligere erfaringer med sammenkobling af lovforslag har indset, at adskillelse i enkelte lovforslag er fornuftigt.

Det foreliggende lovkompleks er en aftale mellem regeringspartierne, SF, CD og Enhedslisten i forbindelse med finansloven for dette år – en aftale, som Dansk Folkeparti ikke har haft lod eller del i.

Hvis vi tager den første del af lovkomplekset, L 256, er der tale om områder, som omfatter både Arbejdsministeriet og Undervisningsministeriet, og ser vi på det samlede lovkompleks, er der mange berøringsflader med den lovpakke, vi forud for denne behandlede her i Folketinget.

I lovforslaget lægges der stor vægt på de svageres uddannelse og en større økonomisk koncentration på opkvalificering af denne gruppe til at kunne indgå i arbejdsmarkedet. Det mener jeg er en udmærket intention, men der skal selvfølgelig findes en fornuftig balance, så det ikke er virksomhederne, der kommer til at bære hovedparten af omkostningerne.

Af lovforslaget fremgår det, at der nedsættes en bestyrelse for Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering, som én gang årligt forud for behandlingen af finansloven indstiller til arbejdsministeren, hvilke områder der bør gives tilskud til i de forskellige uddannelser, som finansieres af staten med ca. 2,8 mia. kr. Sammensætningen af bestyrelsen for Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering ser tilforladelig ud med syv medlemmer fra LO, ét medlem fra FTF, fem fra Dansk Arbejdsgiverforening, ét medlem fra Landbrugets Arbejdsgiverforening og to fra Offentlige Arbejdsgivere.

Det fremgår ikke af lovforslaget, hvor meget virksomhederne rent økonomisk skal bidrage med. Det mener jeg er en mangel, og jeg mener, det er nødvendigt, at vi får afklaret det under udvalgsbehandlingen sammen med andre punkter i dette lovkompleks.

Dansk Folkeparti er som alle andre klar over nødvendigheden af uddannelse, og at uddannelser målrettet mod arbejdsmarkedet i høj

grad har været savnet i en lang årrække, hvor tåbelige kurser under arbejdsformidlingen har forhindret mange i at komme i arbejde. At tilgangen af unge til arbejdsmarkedet er faldende, er et yderligere incitament til, at der sættes stærkere ind med uddannelse for at få de mange ledige i gang, og især er det aldeles vigtigt, at der sker en større tilgang til håndværksuddannelserne.

Dette lovforslag indeholder en række ændringer, som må medføre et gennemgribende udvalgsarbejde, inden de videre behandlinger her i salen. Men vi ser også lovforslaget som en reform i lighed med reformen på uddannelsesområdet, som undervisningsministeren har fremlagt. Dansk Folkeparti vil deltage positivt i udvalgsbehandlingen, og vi lægger naturligvis stor vægt på at få oplyst, i hvilket omfang og hvordan virksomhederne pålægges økonomisk medansvar.

Lovforslag nr. L 257, som er anden del af lovkomplekset, omfatter en lang række kurser på AMU-centre, enkeltfagsuddannelser, EUD, deltidsuddannelser på niveau med erhvervsuddannelser, enkeltfag på landbrugsuddannelserne, enkeltfag på fodterapeutuddannelsen, enkeltfag på social- og sundhedsuddannelserne samt deltidsuddannelse inden for samme område, merituddannelsen på pædagogisk grunduddannelse, PGU, og grunduddannelse for voksne m.v. Til disse kurser ydes der godtgørelse for tab af indtægt eller arbejdsmulighed, tilskud til befodringsudgifter, tilskud til kost og logi og ophold på skolehjem, og det vil efter lovforslaget være muligt at opnå tilskud for lønmodtagere i arbejde, privat eller offentligt ansatte, selvstændige erhvervsdrivende, ledige på dagpenge og personer uden dagpengeret eller konthjælp, dog således at de sidstnævnte kun kan opnå befodringsstilskud og dækning af kost og logi.

Når vi ser på den lange række af kurser, ser de ud til at være målrettede mod arbejdsmarkedet. Men jeg må spørge arbejdsministeren, om arbejdsformidlingen fortsat kan købe kurser, der sideløbende med det, der nu sættes i gang, kan fortsætte i den form, som hidtil har været tilfældet inden for AF. Jeg vil endvidere spørge ministeren, hvilken indflydelse de målrettede kurser og tilskudsordninger, der er indeholdt i lovforslaget, har på en reduktion af arbejdsformidlingens kursustilbud. Jeg mener, det kan være ganske interessant at få afklaret,

og jeg håber, at arbejdsministeren kan kaste lys over disse spørgsmål.

Vi fortsætter seancen med lovforslag nr. L 258 inden for det samlede lovkompleks, hvor det er opgjort, at der skal være kompetencegivende uddannelser, sammenhængende uddannelsesforløb og individuel kompetenceafklaring inden for AMU. Arbejdsmarkedsuddannelserne skal omfatte ikkefaglærte personer med erhvervsuddannelse, arbejdsledere, laboranter, videregående teknikere og personer med erhvervs- og akademiske uddannelser.

Lad mig sige, at vi har brug for alle på arbejdsmarkedet. Af denne del af det samlede lovkompleks fremgår det imidlertid, at der primært sigtes mod efteruddannelse af beskæftigede med hensyn til erhvervsrettede kvalifikationer, tværfaglige behov og virksomhedernes behov for arbejdskraft på de forskellige områder. Efter Dansk Folkepartis opfattelse er lovforslaget et målrettet sigte mod uddannelserne, men jeg mener, det er nødvendigt at advare imod et tungt administrativt system for uddannelserne, der er så bredt sammensat, at det kan medføre problemer.

Lad mig kort sige om sammenlægning af AMU-centre og erhvervsskoler, at Dansk Folkeparti ikke har indvendinger imod, at det sker. Vi betragter sådanne sammenlægninger som rationaliseringsbesparelser og effektivisering af institutionerne, som også kan være forbillede for andre sammenlægninger. Dansk Folkeparti har sympati for dette forslag fra arbejdsministeren, og jeg skal derfor tilsige det vor fulde støtte.

Det sidste lovforslag i rækken drejer sig om orlov til børnepasning, og her må vi jo sige, at vi genkender dette forslag som et fingeraftryk fra SF og Enhedslisten i den aftale, der er indgået med regeringen og de andre partier i forbindelse med finansloven, og at Dansk Folkeparti går ind for, at forældre skal stilles frit med hensyn til den form for børnepasning, de ønsker, og at pengene følger børnene.

Vi har tidligere behandlet stort set det samme forslag her i Folketinget, og det, der for mig at se stadig falder i øjnene, er, at det i forslaget opretholdes, at forældre til børn i alderen 3-8 år kan gøre brug af halvdagspasning af barnet eller børnene i offentligt dagtilbud under pasningsorloven. Jeg mener, at den bestemmelse i lovforslaget skal fjernes. Der bør ikke være mulighed for at optage en plads i en institution, hvor der i forvejen er ventelister i mange kom-

muner, og jeg kan derfor ikke tilsige Dansk Folkepartis støtte, medmindre der sker ændringer med hensyn til halvdagsplads i offentlige institutioner.

Til slut kan jeg sige, at Dansk Folkeparti vil indgå positivt i udvalgsbehandlingen af det samlede lovkompleks.

Susanne Clemensen (CD):

Jeg tror, jeg vil gøre det ganske kort, for de fem lovforslag har jo allerede fået ganske mange ord med på vejen.

Et overordnet formål med de fem lovforslag på arbejdsministerens område, som vi nu behandler, er jo en tættere sammenknytning af på den ene side indholdet og prioriteringen af uddannelser og på den anden side ansvaret for finansieringen, ved at der nu lægges en yderligere kompetence ud til arbejdsmarkedets parter gennem Arbejdsmarkedets Uddannelses-Finansiering.

I arbejdsministerens lovpakke i forbindelse med voksenefterskoleuddannelsesreformen er lovforslaget om Arbejdsmarkedets Uddannelses-Finansiering det mest kontroversielle. Der skal ikke være nogen tvivl om, at det netop var på det område, CD havde betænkeligheder ved at indgå i forliget, for vi vil ikke være med til uden videre at lægge yderligere udgifter på erhvervslivet. Men modsat gælder det også, at det må være rimeligt, at erhvervslivet er med til at betale for den efteruddannelse, der kommer det selv samme erhvervsliv til gavn.

Det er meget vigtigt at understrege, at der med lovforslaget om Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering ikke vedtages en ekstra udskrivning til erhvervslivet. Der indføres ikke en bestyrelse, der kan sidde og udskrive skatter til erhvervslivet, men der indføres en bestyrelse, der kan indstille til arbejds- og undervisningsministrene, at der, hvis behovet måtte komme, opkræves et arbejdsgiverbidrag og vel at mærke til dækning af uddannelsesaktiviteter inden for rammerne af det lovforslag, som vedrører Arbejdsmarkedets Uddannelses-Finansiering, som vi også debatterer her i dag.

Det er efter vores opfattelse vigtigt at holde sig for øje, at hvis der skal opkræves et arbejdsgiverbidrag, skal det ske ved særskilt lov.

Vi vil ikke i CD være med til at give regeringen en sådan bemyndigelse, og hvis det bliver nødvendigt at opkræve et bidrag, har vi derfor i CD taget forbehold for denne del af aftalen, alt-

så taget forbehold for at stemme for et eventuelt arbejdsgiverbidrag.

Det store spørgsmål er selvfølgelig, hvorvidt og hvornår vi rent faktisk kommer i den situation, at der skal opkræves et arbejdsgiverbidrag. Dybest set kræver det jo en krystalkugle at udtale sig om det. Det handler om at forudsige, hvordan fremtiden kommer til at se ud, og det er jo altid lidt svært.

Bestyrelsen får efter min vurdering redskaber til at styre udgifterne, f.eks. kan der være tale om aktivitetslofter for de enkelte uddannelser samt prioritering af, hvad der skal være indtægtsdækket virksomhed. Jeg har derfor svært ved at se alle de problemer, der bliver nævnt. Et af formålene er jo netop at rationalisere og overlade denne her rationalisering til arbejdsmarkedets parter, således at de kan foretage den nødvendige prioritering mellem uddannelserne.

Kort om de andre lovforslag kan man sige, at ligesom på Undervisningsministeriets område skal der naturligvis også her en godtgørelse til, og lovforslaget om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse skaber et økonomisk grundlag for, at voksne i form af godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste, tilskud til befordring, tilskud til kost og logi samt ophold på skolehjem får deres udgifter dækket.

For at få undervisningen spredt på færre uddannelsessteder indføres der også et nyt godkendelseskoncept. Det har til formål at styrke uddannelserne både fagligt og pædagogisk, men også at sikre mindre overlap og færre aflysninger. I det med færre uddannelsessteder ligger der jo også, at der gerne skulle finde sammenlægninger sted. Loven om AMU-centre giver denne her mulighed.

Der er fra flere sider blevet fremført, at de virkelige rationaliseringsgevinster ligger i sammenlægning af erhvervsskoler og AMU-centre. Det er vi sådan set enige i, men vi havde gerne set, at der var sket mere på det her felt, end der er på nuværende tidspunkt, og derfor ser vi også frem til regeringens redegørelse her til efteråret.

Hvis jeg skal opsummere, synes vi i CD altså alt i alt, at voksen- og efteruddannelsesreformen giver nogle bedre muligheder for især de kortuddannede beskæftigede, men også for virksomhederne, så de er i stand til at klare sig i konkurrencen fremover. Og det er derfor, vi, selv om vi har nogle betænkeligheder eller har taget forbehold for visse dele af aftalen, natur-

ligvis stemmer for alle lovforslagene på dette område.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg har i al venskabelighed et lille spørgsmål til CD's ordfører. Jeg vil godt bede CD's ordfører om at forholde sig til det udsagn, som hr. Poul Erik Dyrlund kom med under sit indlæg her tidligere på dagen, nemlig synspunktet om, at når der kommer en indstilling eller hvis der kommer en indstilling fra AUF til regeringen om, at der skal opkræves bidrag hos arbejdsgiverne, så tillagde hr. Dyrlund det ikke vægt, at der er tale om en enig indstilling fra AUF.

Jeg vil godt spørge fru Susanne Clemensen, om hun er af samme opfattelse og har den samme holdning til det: at det er fuldt ud tilstrækkeligt, hvis bare lønmodtagerparten i bestyrelsen kommer og beder om at få opkrævet flere penge hos arbejdsgiverne.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

I forlængelse af hr. Knud Erik Kirkegaards spørgsmål vil jeg godt spørge: Hvad indebærer det forbehold, som CD har taget? Har CD en vetoret, eller kan regeringen i den her brutto-skat opkræve, hvad den ønsker, uden at CD kan gøre en pind?

Altså: Har CD taget et forbehold, der ikke er noget som helst værd, fordi man nu i den lovgivning, man siger ja til, reelt har deponeret beslutningskompetencen på det her felt hos arbejdsministeren både med hensyn til, hvor mange penge der skal kræves ind, og hvor højt beløbet skal være, uden at CD skal være med i den del?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil bare spørge fru Susanne Clemensen, om hun ikke som jeg lægger meget stor vægt på, at indstillingen fra bestyrelsen er enig, men at der er en forskel på enighed og så betingelse, forstået på den måde, at der er forskel på, om man lægger vægt på, at der er enighed, eller om man opfatter det som en fuldstændig ufravigelig betingelse i en situation, hvor der eventuelt måtte være blokeret for enighed.

Med hensyn til det sidste vil jeg sige, at man kan forestille sig situationer, hvor parterne er så uenige, at det bliver umuligt at komme med en indstilling, medmindre der er den åbenhed.

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Med hensyn til, om det er ønskeligt, at der er enighed i arbejdsmarkedsuddannelsesfinansieringens bestyrelse, når man indstiller til arbejdsministeren og undervisningsministeren, at der skal opkræves et bidrag, og om bidragets størrelse, er det da klart, at det naturligvis er ønskeligt, at parterne er enige om, hvor stort det her arbejdsgiverbidrag skal være, og om der i det hele taget skal opkræves et bidrag.

Men jeg mener ikke, at det er en nødvendig forudsætning, for jeg tror, at begge parter, der sidder i denne her bestyrelse, har lige stor interesse i at sikre, at bidraget, som skal opkræves hos virksomhederne, bliver så lille som muligt, for vi må jo også se i øjnene, at på en eller anden vis kommer de ansatte jo også til at betale denne her del af finansieringen, f.eks. senere på året, når der skal diskuteres løn- og overenskomstspørgsmål.

CD har naturligvis ikke deponeret sin handelfrihed hos regeringen. Hvis vi havde det, så havde vi jo netop accepteret, at regeringen fik en bemyndigelsesbestemmelse, og så kunne den bare opkræve et arbejdsgiverbidrag, hvis det var det, den ville. Og det er jo netop også derfor, vi har taget forbehold. Vi tillader os at stå frit, og så må det jo være op til regeringen eventuelt at se, hvor den kan samle et flertal for et eventuelt arbejdsgiverbidrag, hvis og såfremt det på et tidspunkt bliver nødvendigt.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jamen jeg tror, at det svar, som fru Susanne Clemensen gav her, vil blive studeret med meget stor interesse hos arbejdsgiverne, men det må vi jo se efterfølgende.

Jeg vil så godt lige bore lidt i det forbehold, som CD har. Jeg kan forstå, at forbeholdet betyder, at de andre aftaleparter i aftalen godt kan lave de ulykker, de vil, bare CD ikke får snavs på fingrene. Det er sådan, det skal forstås.

Og jeg vil godt spørge fru Susanne Clemensen: Er det ikke en lidt unormal form for aftale her i Folketinget? Altså jeg kan i hvert fald sige, at siden 1984, hvor jeg startede herinde, har jeg ikke været med til at indgå en sådan aftale, hvor en part bare sagde: Lav de ulykker, I vil, men vi skal ikke have fingrene i maskinen.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg må altså konstatere, at CD ikke har et blokerende forbehold, og det vil sige, at det forbehold, CD har, med den konstellation, Folketinget har, og med de forligsparter, der ellers er bag aftalen, slet ingen ting er værd, altså ikke er det papir værd, som det er skrevet på.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil godt i forlængelse af hr. Kirkegaards udsagn om, at det var en usædvanlig aftale, spørge fru Susanne Clemensen, om det usædvanlige i denne her forbindelse ikke består i, at der er et parti, der er frit stillet i et spørgsmål, men i øvrigt har stor indflydelse på resten af aftalen. Er det ikke det, der er det usædvanlige, mere, end at man er frit stillet?

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Med hensyn til spørgsmålet, om vi har taget forbehold bare for at undgå at få snavs på fingrene, kan jeg altså også godt komme med navne på nogle partier, nemlig Venstre og De Konservative, der i forbindelse med finanslovforhandlingerne om politiforliget f.eks. ikke ville have, at der skulle opkræves skatter eller afgifter. Det ville man ikke være med til. Så måtte vi andre være med til at finde finansieringen på anden vis, for at Venstre og De Konservative kunne komme med i politiforliget til sidst.

Vi forbeholder os naturligvis retten til at tage stilling til et eventuelt arbejdsgiverbidrag, når den tid måtte komme, for vi kan jo ikke spå. Vi kan jo netop ikke se ud i fremtiden og se, hvad der vil ske, hvad situationen er på det tidspunkt. Det er da muligt, at vi på det tidspunkt siger, at erhvervslivet er så hårdt klemt f.eks., at det efter vores opfattelse vil være urimeligt, at det også skal betale for den efteruddannelsesaktivitet, som det bliver pålagt. Det kan vi da ikke sige noget om, for hvis vi kunne sige noget om det, jamen så havde vi jo netop ikke haft nogen grund til at tage et forbehold.

Vi kan ikke blokere for det her, og det ved Venstre naturligvis også godt. Omvendt må jeg jo så også sige, at der var jo i øvrigt et flertal her i Folketingssalen, uanset om CD var med i den her aftale eller ej, men vi mener, at vi klart har været med til sikre, at arbejdsgivernes ledelsesret er uantastet.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg vil godt lige spørge fru Susanne Clemensen, hvis ellers fru Susanne Clemensen har tid til at høre efter, hvad det er for et forbehold, CD har, som f.eks. SF ikke har.

Så omkring det sidste, omkring et forlig, så står der vel egentlig skrevet i stjernerne, at hvis CD havde holdt sammen med os andre, så var det blevet et andet forlig.

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Altså jeg ved ikke, hvor mange gange jeg skal sige det, men det, som CD har taget forbehold for, er, at vi har taget forbehold for at stemme for et eventuelt arbejdsgiverbidrag, når og så fremt den tid måtte komme. Det er det, vi har taget forbehold for.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Poul Erik Dyrlund for en kort bemærkning. Jeg gør opmærksom på, at man har ret til tre korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg havde faktisk ikke tænkt mig at blande mig i debatten mellem fru Susanne Clemensen og hr. Knud Erik Kirkegaard, men jeg er nødt til at spørge fru Susanne Clemensen, om der ikke er tale om en grov, grov, grov fordrejning fra hr. Knud Erik Kirkegaards side, når han her fra Folketingets talerstol giver udtryk for, at jeg skulle have ytre tilfredshed med, at blot LO-siden i AUF-bestyrelsen indstillede til opkrævning af ekstra bidrag, så var vi i Socialdemokratiet tilfredse med det. Er der ikke her tale om en grov, grov, grov fordrejning af de faktiske forhold?

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Så er den næste i talerrækken hr. Anders Samuelsen som ordfører.

Anders Samuelsen (RV):

De fem forslag, som vi her har til første behandling, er som nævnt den del af voksenuddannelsesreformen, som omhandler arbejdsmarkedsområdet.

En reform af voksen- og efteruddannelsessystemet har længe stået højt på den radikale ønskeliste, for selv om Danmark bruger rigtig mange penge på at uddanne, og selv om der,

siden regeringen trådte til i 1993, er sket en markant udbygning på området, så har det ikke kun været et gode. Det har først og fremmest været svært for både virksomheder og lønmodtagere at overskue de mange forskellige uddannelses tilbud, som er opstået de sidste år.

Det samme gælder de flere forskellige godtgørelsessystemer, som heller ikke på alle punkter har virket efter hensigten. Samtidig er der fra flere sider blevet sat spørgsmålstegn ved, om udbyttet af indsatsen i alle tilfælde står mål med den offentlige ressourceindsats.

Fra radikal side har det endvidere været en mærkesag at sikre et nationalt kompetenceløft for de kortuddannede. Det er en gruppe, som de nuværende systemer ikke i tilstrækkelig grad har været gearet til at opfange, og som der efter vores opfattelse er et meget stort behov for at gøre en særlig indsats for, for ellers bliver de tabt i det videns- og informationssamfund, som Danmark allerede er en del af og i endnu højere grad vil blive en del af.

På den baggrund er Det Radikale Venstre naturligvis meget positivt over for den reform, som der nu lægges op til; en reform, hvor det offentlige stadig væk har det overordnede ansvar for at sikre relevante videre- og efteruddannelses tilbud til alle borgere, men hvor uddannelsesmidlerne i højere grad målrettes mod opkvalificeringen af de kortuddannede.

Som en konsekvens heraf er det en reform, hvor virksomhederne overdrages en større del af ansvaret for finansieringen af uddannelsesindsatsen for de bedre uddannede, dem, der har mere end erhvervsuddannelsesniveau.

Det er efter Det Radikale Venstres opfattelse en reform, der samlet set tager højde for de fleste af de anker, som er blevet fremført over det nuværende voksen- og efteruddannelsessystem, og som kan blive en vigtig forudsætning for Danmarks fortsatte vækst og fremgang. Jeg er fuldstændig overbevist om, at når man om 10-20 år kigger tilbage, vil man være enig om, at dette var en af de virkelig betydningsfulde reformer, som blev gennemført.

Jeg skal ikke gå i detaljer med de fem lovforslag, men blot fremhæve de elementer, som vi især er positive over for.

Det første forslag skal ses som en udmøntning af princippet om, at der skal skabes en tættere sammenhæng mellem ansvaret for indholdet på den ene side og prioriteringen af uddannelserne og ansvaret for finansieringen på den anden side.

Konkret foreslås det, at der nedsættes en bestyrelse for Arbejdsmarkedets Uddannelses-Finansiering og et antal nye efteruddannelsesudvalg, som skal have indflydelse på finansieringen af den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelse. Det er så meningen, at bestyrelsen skal have beføjelser til at indstille til arbejds- og undervisningsministrene, hvordan statens tilskud til den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesindsats til og med erhvervsuddannelsesniveaue skal anvendes. Som udgangspunkt giver staten fuldt tilskud til uddannelser, der giver anerkendt kompetence, men bestyrelsen får bl.a. mulighed for at indstille aktivitetsloftet til de to ministre på enkelte uddannelser, der giver formel kompetence i særlige tilfælde, og den får også mulighed for at indstille, at der gives nedsatte statstilskud til grupper af uddannelser.

Bestyrelsen får desuden mulighed for at indstille til ministrene, at der bør opkræves et arbejdsgiverbidrag hos alle arbejdsgivere, såfremt behovet for voksen- og efteruddannelse bliver større, end hvad der kan dækkes af statens tilskud. Det er også den model, vi i dag kender fra Arbejdsgivernes Elevrefusion.

Endelig får bestyrelsen til opgave at udmelde bevillingsrammer, som de nedsatte efteruddannelsesudvalg så skal fordele til uddannelsesstederne.

Det Radikale Venstre er naturligvis enig i reformens overordnede målsætning, og vi mener, at forslaget her vil være med til at føre den ud i livet.

Et af voksen- og efteruddannelsesreformens andre hovedformål er at omlægge de nuværende godtgørelsessystemer til et enstrengt system, hvor den enkelte kun kan blive berettiget til én ydelse til en bestemt uddannelse.

Det er også et forslag, som Det Radikale Venstre mener er yderst fornuftigt, for de eksisterende godtgørelsessystemer er uden for enhver tvivl en jungle, som både virksomheden og den enkelte medarbejder har svært ved at finde rundt i.

Mere specifikt foreslås det, at der kan ydes godtgørelse til personer i beskæftigelse, til selvstændige og til ledige til selvvalgt uddannelse, og at godtgørelsen kan ydes til AMU-uddannelser og til enkeltfag på erhvervsuddannelserne. Tankegangen bag dette forslag er at målrette uddannelsesmidlerne, så de først og fremmest kommer de kortuddannede til gode.

Det tredje lovforslag omhandler arbejdsmarkedsuddannelserne, og målet med forslaget er at sikre en mere effektiv udnyttelse af uddannelseskapaciteten på AMU-uddannelserne og at sikre, at de godkendte udbydere har mulighed for så stor og bred aktivitet, at de faglige og pædagogiske kompetencer fastholdes og videreudvikles.

Konkret forslås det, at der indføres et nyt godkendelseskoncept, der kan sikre en mere effektiv udnyttelse af ressourcerne, og som dermed kan styrke kvaliteten af AMU-uddannelserne.

Fra radikal side mener vi, at det er nogle fornuftige ændringer, der lægges op til på dette område, og som efter vores opfattelse vil medvirke til at sikre kvaliteten i AMU-systemet.

Så er der forslaget til lov om arbejdsmarkedsuddannelsescentre: Det har som nævnt til formål at gøre det nemmere at sammenlægge AMU-centre, så der kan ske en mere effektiv udnyttelse af uddannelsesressourcerne og kvaliteten af undervisningen kan forbedres. Jeg vil ikke gå nærmere ind i detaljerne i forslaget, jeg vil blot fremhæve, at Det Radikale Venstre finder det positivt, at der lægges op til en styrkelse af indsatsen for de læse- og regnesvage ved, at individuel kompetenceafklaring nu også kommer til at omfatte undervisningsforberedelse til AMU-uddannelserne.

Endelig er der forslaget til lov om børnepasningsorlov, der overfører de eksisterende regler om børnepasningsorlov fra lov om orlov, mens reglerne om uddannelsesorlov afskaffes. Forslaget er en konsekvens af, at der kun ydes én godtgørelse til uddannelse op til erhvervsuddannelsesniveau. Det betyder, at personer med højere uddannelse end dette altså ikke længere er berettigede til offentlig uddannelsesgodtgørelse.

Det er også et forslag, Det Radikale Venstre støtter. Det er vigtigt, at uddannelsesmidlerne målrettes mod de kortuddannede, der ikke i samme omfang som højere uddannede har mulighed for arbejdsgiverbetalt efteruddannelse.

Alt i alt er vi fra Det Radikale Venstres side meget tilfredse med de forslag til en udmøntning af voksen- og efteruddannelsesreformen, som vi førstebehandler i dag. Vi mener, at de fremsatte lovforslag i al væsentlighed lever op til de målsætninger, som indgik i regeringens aftale med SF og CD, og vi kan derfor støtte lovforslagene.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg har lige to spørgsmål til den radikale ordfører, hr. Anders Samuelsen:

Det ene spørgsmål går på, hvorfor denne her bruttoskat på virksomhederne har været en mærkesag for De Radikale. Jeg synes, det skulle ligge lidt langt væk fra radikal politik at indføre en ny bruttoskat på virksomhederne.

Det andet spørgsmål er, om ikke den radikale ordfører mener, at det havde være mere hensigtsmæssigt at samarbejde på tværs af de forskellige erhvervsskoler inden for den samme by, altså at vi havde fået et enstrengt system, frem for at et par AMU-skoler i hver sin by nu samarbejder.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Det sidste først: Vi finder faktisk fra Det Radikale Venstres side, at det er ganske naturligt, at man lægger op til, at et samarbejde foregår mellem uddannelsesinstitutioner, som har samme formål, altså mellem AMU-centre i forskellige egne af landet.

Så til det med bruttoskatten: Vi kunne jo altså også kalde det virksomhedernes brugerbetaling, og virksomhederne er selv med til at indstille til ministeren, i hvor høj grad man eventuelt skal gøre brug af den. I øvrigt var det nok værd at understrege også her, at det i den sidste ende er et flertal af Folketingets partier, som afgør, hvorvidt man vil bruge yderligere penge på området, og her mener vi egentlig, at vi især i Det Radikale Venstre virkelig har en fod med på speederen eller bremsen, fordi vi jo i modsætning til f.eks. Venstre er en del af regeringen og dermed har et betydeligt medansvar for, hvilken indstilling der skal komme til Folketinget.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Det må vist kun være i den radikale ordbog, at man kan få bruttoskat til at være lig med brugerbetaling.

Altså brugerbetaling er jo, at når man bruger systemet, er man med til at betale, og ikke, at man bliver pålagt en bruttoskat. Det tror jeg da at den radikale ordfører vil være enig med mig i.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg siger, at der er utrolig mange steder i det her samfund, hvor vi ikke har brugerbetaling i den definition, som hr. Jens Vibjerg lægger op til. F.eks. er det jo ikke sådan, at på hver enkelt villavej er det kun dem, der benytter villavejen, der betaler for den; vi betaler i fællesskab. Sådan er det altså også her, nemlig at de virksomheder, som potentielt har mulighed for at benytte den efteruddannelse, som der lægges op til, er med til at finansiere den.

Det er den mest simple måde, klart den enkleste måde, at løse det her problem på, samtidig med at det lægger et godt pres på de parter, som skal være med til at indstille eller ikke indstille, hvorvidt man skal bruge flere penge, om at udnytte midlerne så effektivt som muligt.

Vi har jo hørt fra Det Konservative Folkepartis side, at der er ufattelige ressourcer til rådighed, som ikke bliver udnyttet ordentligt i dag, og det er jo bare vidunderligt, hvis man kan sørge for at udnytte dem, så der aldrig nogen sinde bliver behov for at komme til Folketinget og bede om yderligere midler.

Jette Gottlieb (EL):

Da Enhedslisten i forbindelse med finanslovforhandlingerne meldte sig til forligskredsen omkring VEU-reformen, var det, fordi vi var hundrede procent enige i reformens erklærede målsætning, nemlig at give et uddannelsesmæssigt løft til de mennesker, der ikke i forvejen har haft den store fornøjelse af uddannelsessystemet.

Vi er også enige i bestræbelserne på forenklinger, f.eks. hvad angår godtgørelse under uddannelse.

Vi tilsluttede os med den klausul, at hvis midlerne, som de ligger i det her forslag, viser sig ikke at være i stand til at løfte den målsætning, ja, så er forligspartnerne parate til at se på eventuelle ændringer, der kunne føre til forbedringer af den situation.

I forligskredsens arbejde med de her liggende forslag har vi så især lagt vægt på at få nedbrudt barriererne for, at reformens intentioner bliver en realitet, og her tænker jeg ikke specielt på barriererne for den enkelte – de er selvfølgelig til stede i form af manglende motivation og den slags ting – men lige så meget på de forhold på arbejdsmarkedet, som kan være forhindringer for reelle rettigheder med hensyn til uddannelse; f.eks. støder mange, der er i arbej-

de, i praksis ind i arbejdsgivermodvilje, medmindre en umiddelbar fordel for arbejdsgiveren er inden for rækkevidde. Her kan vi godt tilslutte os ministerens bemærkninger til forslaget om AUF, hvor det understreges, at en af vejene frem er en systematisk uddannelsesplanlægning.

Nu er det sikkert ikke nogen stor hemmelighed, at vi ikke nærer en ubegrænset tillid til, at den måde, det samlede lovkompleks er skruet sammen på, reelt fører til det uddannelsesmæssige løft, som alle ønsker. Derfor betragter vi det som en hjørnesten, at såvel regeringen og Folketinget som arbejdsmarkedets parter og andre involverede til stadighed følger op, om reformen rent faktisk virker, og at der er mulighed for at justere lovgivningen, hvis det viser sig nødvendigt ud fra målsætningen.

Det er jo en meget omfattende reform, vi taler om, og de færreste kan vel påstå, at de har fuldt overblik over konsekvenserne, ikke mindst fordi der ligger mange fortolkningsmuligheder i forslagene, og fordi der ligger så mange forskellige handlemuligheder for de forskellige aktører.

I den forbindelse vil vi godt pege på nogle af de problemer, som vi allerede i dag kan se, og hvor vi under udvalgsarbejdet vil arbejde for, at spørgsmålene bliver afklaret.

For det første er der hele spørgsmålet om finansieringen gennem AUF'en, hvor man må sige, at regeringen ikke just har medvirket til helt at skabe klarhed over, hvordan den er bygget op. I forbindelse med finanslovforhandlingerne regnede man sig frem til et finansieringsbehov på 3,5 mia. kr., men i dag er man så nået frem til 2,9 mia. kr., en forskel på 600 mio. kr. Det er der godt nok forståelige forklaringer på for det meste vedkommende, men jeg vil alligevel hæfte mig ved det høringssvar fra LO, der påpeger, at der tilsyneladende er trukket 200 mio. kr. mere fra det statslige bidrag, end finanslovaftalen indeholdt. Det kræver selvfølgelig forklaringer, og jeg håber også på, at ministeren er enig i, at en sådan besparelse ikke skal ses som et mål for regeringens indstilling til den styrkede uddannelsesindsats. Man kan jo ikke se bort fra, at uddannelse koster penge og meruddannelse koster flere penge.

Med hensyn til parternes rolle lægger jeg meget stor vægt på enighed – og jeg håber, at såvel Venstres ordfører som den konservative ordfører lægger mærke til, at jeg lægger meget stor vægt på parternes enighed – for jeg synes, at

det nok er det, der bedst sikrer, at der kommer noget reelt ud af det. Men jeg vil på den anden side ikke være med til, at en sådan enighed skal blokere, sådan at det ikke fører til noget som helst, og derfor synes jeg, det er meget fint at få konstateret, at der er en åbning for tanken om, at det kan være en ikke enig indstilling, der kommer fra bestyrelsen.

For det andet er der nogle uafklarede spørgsmål, hvad angår deltagerbetaling for nogle af de kompetencegivende uddannelser, først og fremmest uddannelserne på social- og sundhedsområdet og PGU-merituddannelsen. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at de uddannelser, som kører under åben uddannelse i hvert fald ikke i første omgang friholdes for deltagerbetaling. Det fremgår også, at der er tale om en venteposition for de uddannelser, indtil der foreligger en nyordning af de ordinære uddannelser, og at deltagerbetaling indgår i kommuneforhandlingerne.

Vi er glade for, at undervisningsministeren gjorde klart, at det var et problem, som forligskredsen skulle have løst, men vi kunne godt tænke os, at der var et tidsperspektiv i denne løsning.

Efter vores opfattelse er det faktisk noget, der haster. Dels er der tale om uddannelser, der er målrettet til at give kortuddannede et løft enten som videreuddannelse på eget arbejdsområde eller som en form for omskoling, dels er der tale om, at der netop på social- og sundhedsområdet er meget brug for en sådan uddannet arbejdskraft i bestræbelserne på at styrke den sociale service.

Så længe de her omtalte uddannelser ligger under åben uddannelse med deltagerbetaling og et meget begrænset optag, ja, så længe vil store grupper af kortuddannede få begrænset deres mulighed for uddannelse. Faktisk vil nogle grupper få direkte forringelser i forhold til situationen i dag, f.eks. dem, som i dag deltager på PGU-merit med voksenuddannelsesstøtte, som også giver mulighed for at få dækket en del af deltagerbetalingen. Sådan en mulighed bortfalder med omlægningen af godtgørelsessystemet, så der er altså ret god grund til hurtigst muligt at få de nævnte uddannelser ind under AUF'en. Jeg vil derfor spørge ministeren, om det er muligt at få en afklaring af nyordningen af de ordinære uddannelser på denne side af lovens ikrafttræden.

Endelig vil vi også godt have afklaret, om AUF-bestyrelsens kompetence til at lave aktivi-

tetslofter, reducerede tilskud og reducerede godtgørelser vil betyde, at uddannelsesinstitutioner og brugere kan komme i situationer, hvor de ikke ved, om de er købt eller solgt. Som lovforslaget er udformet, er det lysende uklart, hvad kriterierne er for, hvornår og hvordan AUF-bestyrelsen kan gribe ind.

Hvad angår lovforslaget om godtgørelse, har jeg ikke de store kommentarer, bortset fra at der også på det her område kan blive behov for at gå tingene efter i sømmene, i takt med at loven slår igennem.

Det gælder ligeledes forslagene om arbejdsmarkedsuddannelser og AMU-centre. Her vil jeg dog ikke undlade at pege på en af farene ved vægtrningen af de kompetencegivende uddannelser. I den forbindelse har folk i AMU-systemet påpeget, at lovændringerne kan føre til begrænsninger i efterspørgslen på kurser, og at de bløde kurser bliver kørt ud af systemet, kurser, som kan være medvirkende til motivering og afklaring med hensyn til den enkeltes deltagelse i uddannelsen.

Jeg vil også hive en gammel, men relevant travert frem, nemlig arbejds- og sikkerhedsforholdene på AMU-centrene. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at kursisterne mange steder har kummerlige forhold, både hvad angår lokaler, gamle maskiner og dårlige sikkerhedsforhold. Det må være en afgørende del af opgaven, bl.a. i forbindelse med bestræbelserne på at effektivisere AMU-centrene gennem samarbejde og sammenlægninger, at forholdene for kursisterne bliver forbedret, bliver tidssvarende og bliver forsvarlige i forhold til arbejdsmiljøloven.

Til sidst vil jeg kommentere forslaget om fjernelse af uddannelsesorloven fra orlovsloven. Min eneste kommentar skal være, at retten til uddannelsesorlov med godtgørelse jo i forvejen var temmelig indsnævret på grund af revisionen af positivlisten. Hvor intentionerne med uddannelsesorlov oprindeligt var at give folk mulighed for selvvalgt uddannelse, er der i dag tale om et selvvalg med alvorlige begrænsninger.

Når uddannelsesorloven nu foreslås erstattet med uddannelse med godtgørelse under AUF'en, fortsætter den snævre indgang til uddannelse, og vi mener stadig, at det kan være en hæmsko for ikke mindst de kortuddannedes muligheder. Virkeligheden må vise, om vi ikke har ret i, at der faktisk er brug for mere bredde i uddannelsesmulighederne, en mere åben indgang end den, man har lagt sig fast på i dag.

Med disse ord vil jeg støtte lovforslagene, og samtidig håber jeg, at udvalgsarbejdet kan afklare nogle af de spørgsmål, jeg her har rejst.

Ole M. Nielsen (KRF):

Der står øverst på min stikordsliste, at jeg skal brokke mig over, at vi ikke har fået hørings svar, fordi proceduren er tilrettelagt, som den er. Men jeg kan forstå, at fru Gottlieb har fået hørings svar fra LO, så enten er der ikke orden i postgangen til mig, eller også er det, fordi jeg ikke har mine venner de rigtige steder. Det kan selvfølgelig være forklaringen, og det må vi så leve med. Men ellers vil jeg nok sige, at med fem så teknisk komplicerede lovforslag som de her plejer vi at have megen fornøjelse af hørings svarene.

På den anden side bekendtgjorde den socialdemokratiske ordfører jo i sin tale, at vi kunne komme ind med, hvad vi ville, hvis altså regeringen fik sin vilje, og i øvrigt ville regeringen forhandle med forligspartierne. Så er det jo egentlig ikke så væsentligt, om vi har læst hørings svarene, kan jeg godt se, men derfor vil vi alligevel forsøge at mene lidt om forslagene,

De sidste fire lovforslag, L 257, L 258, L 259 og L 260, er der selvfølgelig meget godt i, og dem vil vi studere positivt og finde ud af, om der er noget, vi vil rette ved.

Problemet er naturligvis det første lovforslag, L 256. Man kan sige, at det selvfølgelig er godt, hvis regeringen har indset, at der er brug for en oprydning og en rationalisering af hele vores efteruddannelsessystem, men det benægter hr. Dyrland. Han siger, at det ikke er det, det handler om, og at der ikke er nogen rationaliseringsgevinst at hente. Det tror jeg nu alligevel ikke regeringen mener, og jeg tror, det er et af formålene. Men der er bare ikke givet denne AUF-konstruktion de tilstrækkelige instrumenter til at få ryddet op. Man har ikke sat tommelskruerne på de mennesker, som skulle gøre noget ved det, tværtimod har man fået en skæv mulighed for at udskrive nye regninger til arbejdsgiverne.

Det hedder en voksen- og efteruddannelsesreform – sådan står der i hvert fald nogle steder – men der er bare for lidt reform i det. Vi har det problem, som også andre har været inde på, at der er to ministerier, der arbejder på det her, og der er masser af overlapninger. Der er masser af opbygninger af systemer, og man må desværre nok sige, at det sker for systemernes skyld.

Når en tjenesteorganisation som AMU-centrene ansætter salgschefer, som jeg tror de kaldes, til at markedsføre sig, synes jeg faktisk, det er en mærkelig overbygning på et service-system for det offentlige, at man i den grad skal sørge for at udvikle sit system, og at man skal gå ud og sælge sig selv. Det har jeg virkelig ikke forståelse for. Der er ingen tvivl om, at der er udbygget alt for meget, og at der er lavet alt for mange kurser, som bliver aflyst, fordi der ikke er behov for dem, og fordi der er overlappning.

For Socialdemokratiet er uddannelse jo et mantra, og det er helt klart også godt og nødvendigt, men det betyder jo ikke, at alle de penge, man bruger på området, alle de penge, man drysser ud med rund hånd, er givet godt ud. Men det er selvfølgelig godt for beskæftigelsen inden for sektoren, det er vi helt klar over.

Som sagt til indledning er der meget godt i de fire sidste lovforslag. Et enkelt af dem er måske helt uden problemer, og det vil vi kigge nærmere på. Men betalingsmodellen er desværre forkert, og den mangler incitamentet.

Vi kan ikke gå ind for den kollektive betaling. Den minder lidt om det system, miljøministeren var inde på med stormfaldsforsikringen. Det var også en kollektiv betaling, som man ikke kunne undgå at være med i, men miljøministeren lod sig altså overbevise om, at det ikke var en god idé. Jeg har ikke de store forhåbninger om, at det sker her, men jeg vil sige det sådan, at det er såmænd bare det, der skal til for at få Kristeligt Folkeparti med på hele projektet.

Vi mener, det vil være helt fint med egenbetaling. Vi synes faktisk, det er helt fint, at erhvervsvirksomhederne skal betale for noget af den uddannelse, de har brug for. Men vi mener i høj grad, at de også skal være med til at planlægge, så hele systemet får mulighed for at få tommelskruerne på, så vi kan få omkostningerne ned og de kun skal betale for det, de har brug for, i stedet for at alle mulige andre skal betale, også de, der måske mangler incitamentet til at bruge ordningen. Man kan måske sige, at incitamentet kunne være det, at de alligevel skal betale, men sådan virker det desværre nok ikke i virkelighedens verden.

Så synes jeg, der i hele komplekset mangler at blive taget hensyn til de mindre erhvervsdrivendes behov, også de mindre erhvervsdrivende med andre ansatte. Det er dem, der er dårligst til at udnytte systemet; det er selvfølgelig en fejl, og det må vi prøve at motivere dem til.

Men de selvstændiges og deres medhjælpende ægtefællers behov for efteruddannelse er der ligesom overhovedet ikke taget hensyn til i hele systemet, og det burde vi faktisk kigge på.

Når der nu skal til at nedlægges institutioner, som der lægges op til at man får lov til at gøre, må jeg også have lov til at ride en af mine egne kæphest, nemlig det om regionalpolitik, som vi debatterede i går her i Folketingssalen: Når man har udbygget for meget og skal til at nedlægge noget, risikerer vi, at det er yderområderne, det går ud over, og jeg så gerne, at det kunne indbygges i lovkomplekset, at der også skulle tages regionalpolitiske hensyn. Det har nemlig også meget med beskæftigelse at gøre, at man tager hensyn til yderområderne, og at man ikke nedlægger undervisningsinstitutionerne dér.

På området korte og videregående uddannelser taler man om forlagt undervisning, altså noget med, at en centralinstitution ligger ud i yderområderne. Det kan man selvfølgelig også gøre på dette område og i dette system, men man kan også gøre det modsatte, nemlig at man lader administrationen ligge i yderområderne og forlægger undervisningen til det mere centrale område. Vi skal have ændret den vane-tænkning, der altid trækker beskæftigelse og indkomstudvikling væk fra de yderste områder, men det er selvfølgelig perifert i denne forbindelse. Men de to sidste områder, jeg nævnte, altså de selvstændiges og de medhjælpende ægtefællers behov og regionalproblematikken, synes jeg godt vi kunne få med.

Som sagt får vi nok ingen indflydelse på det, men der skal ikke ændres meget andet, end at der indføres en anden form for betaling for virksomhederne. Om det så bliver billigere eller dyrere, ved jeg ikke noget om, men hvis der kommer en betaling efter det omfang, virksomhederne bruger ordningen i, vil vi godt være med til det.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg har et par spørgsmål til hr. Ole M. Nielsen.

Er det ikke sådan, at de, der ikke bruger ordningen, langsigtet nyder godt af dem, der bruger den? Er det ikke det, der er virkelighedens verden uden for Christiansborgs tykke mure? Er det ikke sådan, at den arbejdsgiver, som aldrig nogen sinde havde drømt om eller tænkt sig at ofre så meget som én uddannelseskroner på sine medarbejdere, sagtens kan få den kva-

lificerede arbejdskraft, han har behov for, ovre fra naboen, som har været med til at opkvalificere den, og at han endda kan tillade sig at give lidt mere i løn, fordi han ikke har brugt uddannelseskroner?

Så vil jeg også gerne kommentere spørgsmålet om regionalisering. Der lægges jo ikke op til i lovforslaget, at der skal nedlægges noget nogen som helst steder. Man kan af frivillighedens vej fusionere for at effektivisere administrationen osv., men Socialdemokratiet er ikke indstillet på ...

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg gør opmærksom på, at taletiden er udløbet.

Hr. Ole M. Nielsen

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Det sidste først: Der lægges ikke op til nedlæggelse, men der lægges jo op til sammenlægning eller rationalisering, fusionering, hvad vi nu kalder det, og det var også derfor, jeg nævnte eksemplet med, at det ikke er sikkert, at man skal have udlagt undervisningen. Det kunne jo være, at man skulle centralisere selve undervisningen, men lade den centrale enhed med administrationen og ledelsen ligge i yderområdet i en mindre by og så lægge undervisningen ind i den store by. Det er helt modsat af det, man normalt tænker, og netop derfor vil vi få et samfund med flere udviklings- og beskæftigelsesindkomstniveauer. Det var bare den kæphest, jeg red, og den kan fint forenes med det, hr. Dyrlund siger.

Det andet er jeg heller ikke helt uenig i. Jeg er ikke helt uenig med hr. Dyrlund i, at det er problematisk, at der er virksomheder, som aldrig tilbyder undervisning, men vi må bare konstatere, at der er stærke og svage virksomheder, at der også er stærke og svage virksomhedsledere, og at der er virksomheder, der måske har et svagt idégrundlag eller en svag overlevelsesevne, og som arbejder på et område, som ikke er højteknologisk, men trods alt er med til at holde vores samfund sammen, selv om de ligesom ikke har kræfterne og mulighederne.

Der er også virksomheder, som kun har tre, fire eller fem medarbejdere, og hvor det er utrolig svært at bruge uddannelsesmulighederne, og jeg synes ikke

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Så er taletiden også udløbet her.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Lad os nu prøve at tegne den tankegang, at der på et eller andet tidspunkt skulle ske det, at virksomhederne skulle slippe med 100 kr. pr. medarbejder. Hvad med den virksomhed, som er svag, den virksomhed, som på grund af sin svaghed mere end nogen anden har behov for at have en velkvalificeret arbejdskraft, men simpelt hen ikke har råd til at ofre de nødvendige midler på den og derfor henter arbejdskraften andre steder fra – er det dog ikke billigt sluppet for den virksomhed at skulle betale en hund for at få fat i de mennesker?

Så vil jeg godt stille et yderligere spørgsmål: Hvad er det for uddannelsespenge, som Socialdemokratiet i dag øser ud med rund hånd?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg tror sådan set, hr. Ole M. Nielsen har ret i, at der både er stærke og svage virksomheder, men er det ikke rigtigt, at den rigtige måde at arbejde på for de svage virksomheder netop er at komme med tilskyndelser, at komme med nogle incitamenter til, at medarbejderne rent faktisk deltager i uddannelsen, og er det ikke netop en af de fremmeste måder at gøre det på at lave en kollektiv ordning, som de sådan set bare behøver at gribe for at kunne bruge? Er det ikke det rigtigste at give alle mulighed for at tilbyde deres medarbejdere efteruddannelse, fordi det er en del af systemet, frem for måske at vælge Venstres model og sige, at der er tale om en direkte brugerbetaling, hvor man betaler minut for minut for den efteruddannelse, man deltager i?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg må indrømme, at jeg ikke helt kan huske, hvor jeg var kommet til, da jeg blev afbrudt før, så nu må jeg hellere svare på de seneste spørgsmål.

Hr. Dyrlund spurgte, hvor det er, Socialdemokratiet drysser ud med rund hånd. Nu er det jo ikke Socialdemokratiet, der disponerer over statskassen, det er regeringen, men den har Socialdemokratiet haft en vis indflydelse på i perioder; har jeg lagt mærke til, og har nu haft det i 7 år.

Nu er det da ikke negativt det hele; selv om der kan være negative elementer imellem. Men jo, jeg mener, der er drysset for mange penge

ud, fordi man har været for fokuseret på og været for ukritisk over for hele uddannelsesområdet. Fordi uddannelse ligesom er et mantra for Socialdemokratiet, er det, som om alt, hvad der bruges af penge på det område, er godt brugt, og derfor har man skruet bevillingerne op, og så sidder der altså kreative folk rundt omkring i systemerne, som er i stand til at tegne projekter og udforme projekter osv., som kan bruge de midler, de bevillinger, der er til rådighed. Det er helt klart, og man ser specielt på AMU-systemet, at der er opbygget utrolig meget.

Til fru Jette Gottlieb: Ja, det er da udmærket at tilskynde, men i mange tilfælde beskæftiger de svage virksomheder med det svage idégrundlag jo de mennesker, som vil kunne få den gratis undervisning, altså de mennesker, som skal have grunduddannelsen, som slet ikke koster noget for virksomhederne. Men det er da et spændende problem, vi diskuterer her, og jeg synes da sagtens, man kan diskutere det noget mere. Der er endnu flere ting at sige om det.

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Selv om Frihed 2000 ikke er med i finanslovtalen angående dette område, ser vi positivt på den løvbuket, der er lagt frem.

Det er helt afgjort, når man ser lovforslagene sammen, at det vil give en bedre sammenhæng i hele området for voksenuddannelser og efteruddannelse. Det vil give lidt mere fleksibilitet, men vigtigst af alt, som jeg ser det, så vil det begrænse den overlappning, der er på området i øjeblikket.

Forslaget om at nedsætte en fælles bestyrelse bestående af repræsentanter for hovedorganisationerne – det gælder både arbejdstagere og arbejdsgivere – som skal stå for det overordnede, altså finansieringen og det overordnede for hele området, finder jeg er en rigtig model.

Som det er lagt frem, vil staten indskyde de her 2,9 mia. kr., som man har afsat på området. Jeg synes, det flot af vort samfund, at man vil sætte 2,9 mia. kr. af til det område.

Efterfølgende må arbejdstagere og arbejdsgivere og de, der nu sidder i den her bestyrelse, jo tage stilling til, om man ønsker at bruge flere penge på området, og hvis man ønsker det, skal man selv betale. Det lyder nok mærkeligt, at jeg kan gå ind for det, for jeg er jo også erhvervsmand, men jeg synes, det er rigtigt.

Der er dog en lille tidsel ved det. Den socialdemokratiske ordfører slog hårdt fast i sin ordførertale, at der kun skulle et flertal til i besty-

relsen for at beslutte, hvem der skulle betale, og hvor meget de eventuelt skulle betale. Det er jeg meget ked af.

Derfor håber jeg, at man på en eller anden måde i udvalget kan finde ud af, at der skal være enighed i bestyrelsen på det område, for jeg tror, hvis man kan komme frem til, at der skal være enighed, at det kan både arbejdstagere og arbejdsgivere på det område, for jeg er sikker på, at de også er klar over, at der sker så meget i fremtiden, at det er nødvendigt med endnu mere uddannelse for de mennesker, der ikke har så stor en uddannelse nu.

Men vi ser positivt på det her og går ind i forhandlinger om det. Men én gang til: Jeg mener, det må være rigtigt, at hvis bestyrelsen beslutter, at der skal bruges flere penge på området, så skal der på en eller anden måde findes enighed om det.

Der er flere ting i forslaget om godtgørelse i forbindelse med de efteruddannelser. Skal man f.eks. afsted på et 6-ugers-kursus, ja, så kan man få op til maksimum dagpenge, hvis man ikke har en aftale med sin arbejdsgiver om, at han betaler. Det i sig selv lyder rigtigt. Men så er der det, der hedder en anerkendt, kompetencegivende uddannelse. Der sker der jo en meget hurtig aftrapning af den godtgørelse, man kan få. Det er også rimeligt, at der sker en aftrapning, men jeg synes, det er noget hurtigt, den aftrappes; men jeg ved ikke, om det er muligt, at vi kan gøre noget ved det under udvalgsarbejdet.

Så er der forslaget om selve uddannelsesprogrammerne, og hvordan de skal laves. Der er det meningen, at der skal nedsættes et uddannelsesråd, også bestående af arbejdstagere og arbejdsgivere og flere. Det er også en rigtig vej.

Og samtidig åbnes der jo mulighed for – jeg ved ikke, hvor meget – at private kan komme ind på markedet, hvis der opstår sådan nogle. Det er også rigtigt. Det kan være lige så godt som det andet.

Når man går det hele igennem, er der altid noget, man synes skal være anderledes, men det er noget, der trækker i den rigtige retning og forenkler systemet.

Ifølge lovforslaget bliver der mulighed for sammenlægning af nogle af AMU-centrene. Ja, det er jo en selvfølge, når det bliver mere forenklet, og det er også rigtigt. Der er nogle områder, hvor der ligger en stor erhvervsskole måske ikke så langt fra AMU-centret, og kan de finde ud af at lave et samarbejde på en eller an-

den måde, eller kan de ligefrem slås sammen, jamen så er det selvfølgelig rigtigt. For det bliver nødvendigt i fremtiden at koncentrere kræfterne. Så det er også noget, som vi kan bakke op.

Så er der selve afskaffelsen af uddannelsesorloven, og det er der ikke noget nyt i.

Med hensyn til børnepasningsorlov: Som jeg læser det, er det en direkte videreførelse af det, man er enig om. Selvfølgelig har vi den holdning i Frihed 2000, at har man børneorlov, ja, så skal man selvfølgelig ikke kunne benytte de offentlige institutioner, men det er jo en holdning, vi har. Men hvis jeg har læst det rigtigt, er det bare en videreførelse af det, som er gældende nu.

Men jeg kan slutte med at sige: Vi går positivt ind i det her. Dog er der den tidsel, som jeg har været inde på, med hensyn til, om der kunne findes en løsning på, om ikke der skal være enighed, eller at det på en eller anden måde i hvert fald er sådan, at de, der skal betale gildet, altså arbejdsgiverne, skal inddrages eller i hvert fald være med på en eller anden måde, hvis det bliver nødvendigt, at der skal betales ekstra penge.

Men intentionerne i lovforslagene synes vi er rigtige.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Det, jeg godt vil spørge hr. Fransgaard om, og som jeg i øvrigt har været i debat med både hr. Vibjerg og hr. Knud Erik Kirkegaard om, er jo den udtalelse, hvor vi siger, at det ikke nødvendigvis for Socialdemokratiet er vigtigt, at det er en enig indstilling fra bestyrelsen, der kommer, hvis der skal kræves penge op. Når vi nu kigger på lovforslaget, så skal bestyrelsen bestå af 16 medlemmer, 8 fra lønmodtagerside og 8 fra arbejdsgiverside. Der er 5 fra Dansk Arbejdsgiverforening, 2 repræsentanter for de offentlige arbejdsgivere og 1 fra Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger. Disse arbejdsgiverrepræsentanter har da forskellige interesser.

Lad os nu tegne det billede, at der skal komme en indstilling om opkrævning af et eller andet beløb, ligegyldigt hvor stort eller lille, er det så rimeligt, at vi siger, at hele den fløj skal være enig om, at de penge skal kræves op? Kan det ikke blive til noget, hvis man f.eks. siger, at lønmodtagersiden er enig, de 5 DA-medlemmer er enige, de 2 offentlige er enige, men repræsen-

tanten for Landbrugets Arbejdsgiverforeninger siger nej? Er det rimeligt, at det så ikke kan blive til noget? Ikke efter min opfattelse, og det er derfor, udtalelsen falder, som den er kommet.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Det er nu engang sådan, at der må skulle tages mest hensyn til dem, der skal betale. Det er det, jeg mener. Hvordan konstruktionen kan blive, skal jeg ikke kunne sige.

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Så oprandt tidspunktet, hvor jeg får lejlighed til at sige et par ord om reformen og reflektere lidt over dagens debat.

Jeg vil starte med at takke for mange positive indlæg om denne reform. Jeg ville egentlig også gerne have haft lejlighed til at bruge lidt tid på at takke Venstres og De Konservatives ordførere for deres vurdering af substansen i VEU-reformen, men det bliver jo et meget, meget lille afsnit, for Venstres og De Konservatives ordførere har så godt som udelukkende hængt sig fast i spørgsmålet om supplerende finansiering i forhold til statens bidrag.

Venstres og De Konservatives ordførere har i dag lidt af et dacapo-syndrom, for de har til punkt og prikke genopført samtlige forestillinger, der var i de indledende forhandlinger om VEU-reformen i efteråret. Der er ikke ét eneste argument, der blev brugt dengang, som ikke er blevet brugt i dag. Til gengæld er der i dag ikke frembragt et eneste nyt argument imod finansieringskonstruktionen, ikke ét.

Og i forhold til spørgsmålet om finansiering, hvor nogle er bekymrede over, at der bliver tale om en kollektiv brugerbetaling, må jeg sige, at der altså er sammenhænge her i samfundet, hvor det er mest hensigtsmæssigt, at man løfter en sådan opgave kollektivt.

Jeg synes, den socialdemokratiske ordfører ved flere lejligheder har argumenteret fornuftigt for, at man er nødsaget til med den struktur, vi har på arbejdsmarkedet – store og små virksomheder, større eller mindre muligheder for at deltage lidt eller meget i efter- og videreuddannelsesaktiviteterne – at man har den kollektive brugerbetaling fra virksomhedernes side.

Jeg kom til at tænke på, at det jo lidt er samme problemstilling, samme forhold, kan man sige, der gør sig gældende med den måde, vi finansierer gadebelysning på. Af gode grunde er det jo ikke overladt til det hus, der ligger nær-

most en bestemt gadelampe, at betale strømmen lige netop for den gadelampe. Der er en årsag til, at vi også her i fællesskab løfter finansieringen, så vi får lidt sammenhængende vejbelystning ud af det.

Og så vil jeg i øvrigt sige til hr. Jens Vibjerg: Jeg ærgrer mig egentlig lidt over en række af hr. Jens Vibjergs indlæg. For det er sådan, at jeg inden debatten her i dag faktisk mente, at jeg havde forstået meningen med Venstres oplæg til en voksen- og efteruddannelsesreform, men efter adskillige indlæg fra hr. Jens Vibjergs side blev det mere og mere uklart for mig, hvad Venstre egentlig vil i dette spørgsmål som i så mange andre efterhånden.

Formålet med reformen har fra begyndelsen været at skabe et mere velfungerende voksen- og efteruddannelsessystem, og de nøgleord, vi har lagt vægt på, har været samspil, forenkling og målretning af ressourcerne. Og jeg synes faktisk – og det er der flere der har kvitteret for – at det er lykkedes at opfylde de tre målsætninger i de mange tiltag, der ligger i reformen.

Ja, der ligger mange tiltag, og ja, det er rigtigt, som hr. Aage Frandsen var inde på, at vi heldigvis med den proces, der har været, har givet hinanden den fornødne tid til at gå i dybden med de forskellige problemstillinger.

Vi vil skabe et system med en klarere arbejdsdeling mellem forskellige skoler. Og overordnet set har reformen fastholdt idealet om livslang læring. Det skal ikke kun være i ungdomsårene, at vi uddanner os, men vi skal udanne os gennem hele arbejdslivet. Det er der jo tradition for i mange erhverv, men det kniber for de kortuddannede. Der er en tendens til, at de, der har den korteste uddannelsesbaggrund, også er dem, der får den mindste efteruddannelse tilbudt.

Det har vi prøvet at kompensere for med reformen ved at opprioritere indsatsen for de kortuddannede, og det betyder, at der skal udvikles uddannelser til kortuddannede, og at godtgørelser og andre økonomiske støtteordninger rettes mod denne gruppe.

Der er især fire centrale initiativer, som særligt tilgodeser denne gruppe af kortuddannede. Det drejer sig om styrkelsen af indsatsen for regne- og læsesvage. Det drejer sig om merit-systemet. Af andre centrale initiativer, som jeg vil fremhæve som væsentlige, er styrkelsen af parternes rolle og muligheden for at få indflydelse på en langt mere dybtgående måde, end tilfældet er i dag.

Vi vil med hensyn til optimering af ressourcerne, som det hedder på dansk i dag, med de nye udbudsregler sikre, at der for at blive godkendt er den betingelse, at der skal være et vist aktivitetsniveau. Sagt med andre ord: Brugeren udbyder ikke en godkendelse til at udbyde uddannelser, så falder retten til udbud bort. Og den ændring skal sikre, at vi undgår de mange aflysninger, som vi tidligere har set.

Jeg får rigtig mange henvendelser fra borgere, der har tilmeldt sig en uddannelse, som senere er blevet aflyst.

Baggrunden har ofte været, at der ikke var tilmeldt nok deltagere. Problemet var bare, at det samme problem ofte gjorde sig gældende på det nærmeste uddannelsessted, og det er ikke rimeligt, at to hold aflyses på grund af manglende tilmelding, når der rent faktisk er deltagere nok til et helt hold. Derfor effektiviserer vi den her indsats.

Omkring parternes rolle ønsker vi, at indholdet i arbejdsmarkedsuddannelserne fremover kædes sammen med ansvaret for finansieringen. Det skal ske ved, at vi etablerer et nyt partsorgan, ikke en fond, som hr. Knud Erik Kirkegaard bevidst kalder det ved gentagne lejligheder, men Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering, der efterhånden har fået kælenavnet AUF-bestyrelsen i daglig tale, og som får en række opgaver, der, som navnet antyder, knytter sig til finansieringen af det samlede behov på området for den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelse.

Opgaverne spænder fra opgørelse af de samlede udgifter til indstilling om puljer til eksempelvis uddannelsesplanlægning. Jeg er sikker på, at vi ud over den indsats, vi allerede har set fra parternes side med hensyn til at foretage prioritering og udskilning af IDV-aktiviteter, som har fundet sted på baggrund af den lovvedtagelse, vi havde inden jul, vil se parterne løfte det ansvar og den kompetence på en overbevisende måde i AUF-bestyrelsen, som ikke er nogen fond, men som vel nærmere er en bestyrelse med et tilhørende regneark.

Enhedslistens ordfører, fru Jette Gottlieb, rejste spørgsmålet om afklaring på PGU-området, og jeg vil herfra gerne understrege, at det er vigtigt, at de spørgsmål, der udestår i den sammenhæng, bliver afklaret, således at tingene er bragt på plads, inden disse lovforslag træder i kraft.

Det foreliggende lovforslag om bestyrelse for Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering og

om efteruddannelsesudvalg indebærer, at staten årligt indskyder godt og vel 2,8 mia. kr. til finansiering af den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelse. Eventuelle udgifter herudover finansieres via arbejdsgiverbidrag. Det lovforslag nødvendiggør, at der foretages en række ændringer i loven om Arbejdsmarkedetsfond, da Arbejdsmarkedetsfond efter gældende regler bl.a. finansierer de statslige udgifter til arbejdsmarkedsuddannelser og uddannelsesorlov.

Regeringen agter derfor at fremsætte et forslag til ændring af lov om en arbejdsmarkedsfond, der sikrer, at det alene er statens andel af finansieringen af den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelse, der fremover finansieres gennem en arbejdsmarkedsfond. Dermed undgår vi populært sagt, at man finansierer de samme udgifter to gange. De udgifter, der evt. måtte blive finansieret af et arbejdsgiverbidrag, skal selvfølgelig ikke også finansieres gennem bidrag til en arbejdsmarkedsfond.

Forslaget til ændring af lov om en arbejdsmarkedsfond vil blive fremsat som et forslag til ændring af lovforslag om bestyrelsen for Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering og om efteruddannelsesudvalg.

Jeg vil slutte med at takke den flerhed af partier, der har udtrykt sin støtte til pakken af lovforslag. Jeg ser fortrøstningsfuldt frem til et godt samarbejde med Arbejdsmarkedsudvalget i forbindelse med udvalgsbehandlingen, og vi vil naturligvis være indstillede på at besvare eventuelle spørgsmål, der måtte være fra udvalgets side.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Inden vi går over til anden omgang af ordførerne, er der åbent for korte bemærkninger til ministeren.

Da der ingen korte bemærkninger er, er det hr. Jens Vibjerg som ordfører i anden omgang.

Jeg gør opmærksom på, at taletiden er 6 minutter.

Jens Vibjerg (V):

Som jeg annoncerede under mit første indlæg, vil jeg også komme med et andet indlæg, fordi der i L 256 var så mange problemfelter, at det alene kunne beslaglægge hele min ordførertid, og de øvrige lovforslag finder jeg også har behov for et par bemærkninger på vejen.

Ministeren snakkede jo om, at oppositionens argumenter var en dacapo-forestilling. Jeg kan

så tilføje, at det samme jo så har været tilfældet fra regeringens side. Der er i hvert fald ikke kommet det fjerneste nyt frem fra den kant, siden vi diskuterede i efteråret.

De resterende lovforslag har mange gode elementer, men der er da nogle ting, som jeg synes kræver et par bemærkninger: Forslaget om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse, L 257, kan jo kun realiseres, såfremt L 256 vedtages, og i Venstre er vi som bekendt lodret imod bruttoskatten, der vil blive konsekvensen af L 256.

Men derudover har jeg det heller ikke helt godt med, at arbejdsministeren her, som flere andre steder i den fremlagte pakke, får mulighed for at bruge penge, som skal opkræves via et kollektivt bidrag fra de danske virksomheder. Min bekymring bliver bestemt ikke mindre af, at ministeren uden videre får mulighed for at udvide den gruppe, der kan modtage godtgørelse under ordningen. Det er selvfølgelig positivt, at der her lægges op til en mere ensartet godtgørelse.

I L 258 lancerer regeringen et løfte om fritoptag på en række uddannelsesområder. Det er jo et flot løfte, men glansen falmer en anelse, når det frie optag skal finansieres. Det offentlige tilskud til området ligger jo fast, og de udgifter, der er forbundet med ministerens løfte, skubbes blot over på erhvervslivet. Det synes jeg ikke virker rimeligt.

Lovforslaget indeholder dog et lille forsøg på at foregribe konsekvenserne af det frie optag, da lovforslaget nævner, at der i særlige tilfælde kan fastsættes et aktivitetsloft. Det er imidlertid ikke nærmere defineret, hvad der forstås ved særlige tilfælde, men det kan ministeren jo så passende forklare senere.

Med L 259 vil regeringen motivere landets AMU-centre til at gå sammen i færre og større centre. Venstre har flere gange ytret ønske om at opnå bedre og mere effektive uddannelses tilbud gennem sammenlægning af uddannelsessteder, men det bliver desværre ikke resultatet af regeringens forslag.

I dag er situationen den, at AMU-centrene og erhvervsskolerne i et vist omfang udbyder de samme kurser, at der er investeret i det samme kostbare udstyr, og at det er de samme kvalifikationer, der efterspørges hos underviserne. Derfor har Venstre ønsket, at AMU-centrene og erhvervsskolerne samles under samme ministerium, og at der skabes mulighed for, at skoler

med hjemsted i samme by kan lægges sammen. Det vil forhindre dobbeltudbud af kurser.

L 259 løser jo ikke problemerne med dobbeltudbudet og konkurrencen mellem erhvervsskolerne og AMU-centrene i lokalområderne. Lovforslaget kan i stedet føre til en centralisering af AMU-centrene og – som en naturlig konsekvens heraf – til nedlæggelser af en række af landets AMU-centre.

Som en konsekvens af de øvrige lovforslag foreslås det endelig, at bestemmelserne om uddannelsesorlov overføres til et andet system.

Det er svært at have de helt store indsigelser mod enkelthederne i dette lovforslag, men jeg vil gerne knytte et enkelt spørgsmål til bemærkningerne, hvori det fremgår, at bestemmelserne om uddannelsesorlov vil medføre en række besparelser: Hvilken betydning vil det få for virksomhederne? Hvad vil det helt konkret komme til at koste virksomhederne, at statskassen nu opnår en besparelse på orlovskontoen?

Til slut vil jeg sige, at vi i udvalget vil stille en række spørgsmål i et forsøg på afklaring af en række dunkle punkter. Jeg ved godt, at vi ikke får indflydelse på noget som helst. Det er jo klart sagt til os af den socialdemokratiske ordfører: Men vi vil i hvert fald forsøge at afdekke problemerne for den undrende befolkning.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg har et par enkelte spørgsmål til hr. Jens Vibjerg: Jeg har jo forstået, at Venstre er imod L 256. Nu ved jeg ikke, om den ærede ordfører hører efter? Det gør han nu, kan jeg se. Man er imod L 256. Og jeg kunne også forstå på hr. Jens Vibjerg, at det får den konsekvens, at man er imod, at folk skal have godtgørelse i henhold til L 257, for der er jo en risiko for, at arbejdsgiverne skal være med til at finansiere det: Er det korrekt opfattet, at der så ikke skal udbetales godtgørelse efter L 257? Sådan forstod jeg det.

Så vil jeg godt gøre hr. Jens Vibjerg opmærksom på, at set i forhold til det der med skolesammenlægninger, som hr. Vibjerg beskæftigede sig med, er det rent faktisk sådan, at det fremgår af lovforslaget, at det jo ikke nødvendigvis behøver at være to AMU-centre, der sammenlægges. Hvis det er en erhvervsskole og et AMU-center, der sammenlægges til et AMU-center, så kan der også gives tilskud.

Så der er altså flere mangfoldigheder end det, hr. Jens Vibjerg umiddelbart bekvymrede sig om.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg synes, mine bemærkninger om L 257 egentlig var rimelig positive, for det er selvfølgelig en fordel, at man nu får den der forenkling af godtgørelsessystemet. Det er et af de områder, hvor reformen giver mere overskuelighed, og det er selvfølgelig tiltalende.

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Jeg vil blot til Venstres arbejdsmarkedspolitiske ordfører sige, at det forsøg på at få rædslen til at brede sig landet over med udtalelserne om, at nu bliver AMU-systemet centraliseret, og der bliver nedlagt centre osv., jo altså er en vurdering eller en bedømmelse, der nødvendigvis kalder på en kommentar fra min side, og den skal være ganske enkel:

Vi beder om med det lovforslag at få en kompetence og en bemyndigelse til, hvis nogle frivilligt vælger en sammenlægning, at kunne understøtte det, mildne overgangen rent økonomisk, sådan at et grundtilskud kan udløses i samme omfang som tidligere, selv om to skoler måtte blive til en.

Vi beder også om bemyndigelse til at kunne gøre det samme, hvis en erhvervsskole vil sammenlægges med et AMU-center og videreføres som AMU-center. Hvis det er fornuftigt, så kan man gøre det. Der bliver ingen tvang fra vores side.

Men der ligger i det en erkendelse af, at vi må forudse, ikke at der bliver færre uddannelsessteder, for der skal ikke være hvide pletter på landkortet, men at der kan blive nogle administrative og økonomistyringsmæssige fordele ved, at små centre laver alliancer med andre.

Med de udfordringer, man står over for, har kloge folk på området peget på, at centre med uddannelsesaktiviteter under 15.000 elevuger vil få svært ved at klare sig, og at det er bedre i god tid at lave nogle strategiske alliancer, fusionere, lægge sig sammen, alt efter hvad man nu

synes der vil være hensigtsmæssigt i lokalområdet eller i regionen.

Det går vi netop ikke ind og blander os i, men vi siger, at hvis man gør det, så har vi en bemyndigelse til og en hjemmel til at understøtte den proces.

Men jeg vil godt understrege, at det er vigtigt, at uddannelses tilbudene udbydes overalt i landet, sådan at vi sikrer, at der ikke opstår hvide pletter på landkortet.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 25. april 2000, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

God påske!

Mødet hævet kl. 15.44